

VYSOKÁ ŠKOLA OBCHODNÍ A HOTELOVÁ

Studijní obor: Gastronomie, hotelnictví a cestovní ruch

Martina Barancová

Analýza trendů konzumace tradičních nápojů v ČR

Bakalářská práce

Analysis of Consumption Trends of Traditional Beverages in the Czech Republic

Bachelor thesis

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Miroslav Fišera, CSc.

Brno, 2020

VYSOKÁ ŠKOLA OBCHODNÍ A HOTELOVÁ

Katedra gastronomie a hotelnictví

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Barancová Martina

Osobní číslo: 14632697

Studijní program: Gastronomie, hotelnictví a turismus (B6503)

Studijní obor: Gastronomie, hotelnictví a cestovní ruch (6501Ro28)

TÉMA PRÁCE: ANALÝZA TRENDŮ KONZUMACE TRADIČNÍCH NÁPOJŮ V ČR.

TÉMA PRÁCE V AJ: TRENDS IN CONSUMPTION OF TRADITIONAL DRINKS IN THE CZECH REPUBLIC.

Cíl stanovený pro vypracování BP

1. Teoretická část BP:

- cíl, který má student splnit v rámci teoretické části vychází z charakteristiky současných trendů v nápojové gastronomii v ČR z hlediska tradičních nápojů ve vztahu ke zdravotním aspektům, životnímu stylu a civilizačním chorobám.

2. Praktická část BP:

- Analytická část:

- cílem praktické analytické části práce je ověření znalostí o moderních trendech v oblasti konzumace tradičních nápojů pomocí dotazníkového šetření vybrané populační skupiny ve vztahu výživy ke zdraví, udržitelnosti zdraví a k civilizačním chorobám a možnostech jejich ovlivnění správnou výživou a vhodným pitným režimem.

- Návrhová část:

- zhodnoťte získané výsledky a formulujte závěry a doporučení na základě provedeného dotazníkového šetření pro výběr vhodných tradičních nápojů v ČR a pitného režimu všeobecně a případné změny životního stylu, porovnejte s dostupnými literárními údaji a srovnajte stav v ČR a ve světě.

Při zpracování BP vycházejte z pomůcky vydané VŠOH Brno.

Rozsah bakalářské práce bez příloh: 2 AA

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná i elektronická

Seznam doporučené literatury:

- [1] Kolektiv autorů. Referenční hodnoty pro příjem živin. 1. vyd. V ČR. Praha: Společnost pro výživu, 2011, 192 s. ISBN 978-80-254-6987-3.
- [2] Mikšovic, A.: Bar, provoz & produkt. Praha: OFF, s.r.o. 1999.
- [3] Mikšovic, A.: Umění koktejlu. Praha: Svojtka & Co. 2000.
- [4] CASNIER, V.: Nápoje. Bratislava: Slovart, 2006. s. 511. ISBN 80-7209-839-X.
- [5] FIŠERA, M. a kol.: Gastronomie – vybrané kapitoly. Český Těšín: 2Theta, 2016, s. 286, ISBN 978-80-86380-78-0

Další literatura dle doporučení vedoucí/ho bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Miroslav Fišera, CSc.
Katedra gastronomie a hotelnictví

Datum zadání bakalářské práce: 3. května 2019

Termín odevzdání bakalářské práce: 9. dubna 2020

V Brně dne: 3. května 2019

L. S.

VYSOKÁ ŠKOLA
OBCHODNÍ A HOTELOVÁ s.r.o.
Božonohá 9, 625 00 Brno

Prof. Ing. Květoslava Šustová, Ph.D.
vedoucí katedry

Ing. Zdeněk Málek, Ph.D.
prorektor pro vzdělávací činnost

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci Analýza trendů konzumace tradičních nápojů v ČR vypracovala samostatně pod vedením doc. Ing. Miroslava Fišery, CSc. A uvedla v ní všechny použité literární a jiné zdroje v souladu a aktuálně platnými právními předpisy a vnitřními předpisy Vysoké školy obchodní a hotelové.

V Brně 19. 3. 2020

Poděkování

Velmi ráda bych poděkovala Doc. Ing. Miroslavu Fišerovi, CSc. za odborné, vstřícné vedení mé práce a připomínky k ní. Také díky Ing. Zdeňku Málkovi, Ph.D. za velmi cenné rady v diplomovém semináři. A mojí rodině, která mě v průběhu studia podporovala i s mým zaměstnavatelem Tomášem Polochem.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá tradičními nápoji České republiky a jejich konzumací. Cílem práce je ověřit znalosti vybrané populační skupiny o moderních trendech v oblasti konzumace tradičních nápojů, ve vztahu ke zdraví, udržitelnosti zdraví a k civilizačním chorobám. K dosažení cíle práce slouží dotazníkové šetření, realizované napříč Českou republikou, elektronickou formou. Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. Teoretická část práce pojednává o nápojích a jejich historii v České republice a popisuje tradiční české nápoje, v rozdělení na alkoholické a nealkoholické. Dále popisuje vybrané moderní trendy v nápojové gastronomii v ČR a ve světě a zaměřuje se na vztah nápojů k lidskému zdraví. Dotazníkového šetření se účastnilo 100 respondentů a z výsledků vyplynulo, že respondenti rádi konzumují spíše nealkoholické nápoje a zajímají se o zdravý životní styl. Z alkoholických nápojů mají nejraději víno a pivo a o moderní trendy nápojové gastronomie se příliš nezajímají. Dávají přednost spíše klasické úpravě nápojů.

Abstract

The bachelor thesis deals with traditional drinks of the Czech Republic and their consumption. The aim of the thesis is to verify the knowledge of the selected population group on modern trends in the field of traditional beverages consumption, in relation to health, health sustainability and civilization diseases. To achieve the goal of the work is used a questionnaire survey, realized across the Czech Republic, in electronic form. The thesis is divided into two parts, theoretical and practical. The theoretical part discusses beverages and their history in the Czech Republic and describes traditional Czech beverages, divided into alcoholic and non-alcoholic. It also describes selected modern trends in beverage gastronomy in the Czech Republic and in the world and focuses on the relationship of beverages to human health. The questionnaire survey was attended by 100 respondents and the results showed that respondents like to consume rather soft drinks and they are interested in a healthy lifestyle. As for alcoholic beverages, they prefer wine and beer and they are not interested in modern trends in beverage gastronomy. They prefer the classic beverage design.

Klíčová slova

Alkohol, alkoholický, konzumace, nealkoholický, trendy, voda, zdraví, životní styl

Key words

Alcohol, alcoholic, consumption, non-alcoholic, trends, water, health, lifestyle

Obsah

Úvod.....	10
I – TEORETICKÁ ČÁST	12
1. NÁPOJE, HISTORIE, DĚLENÍ A VÝZNAM PRO ZDRAVÍ.....	13
1.1 Nápoje.....	13
1.2 Stručná historie vstupu nápojů na trh v ČR.....	14
1.3 Tradiční české nápoje	15
1.3.1 Nealkoholické nápoje	15
1.3.2 Alkoholické nápoje	20
1.4 Moderní trendy v nápojové gastronomii v ČR	24
1.4.1 Fermentace v procesu výroby nápojů.....	25
1.4.2 Nápoje s kouřovými tóny	25
1.4.3 Piva s přídavkem bylin	25
1.4.4 Nízkokalorické nápoje.....	26
1.4.5 Nápoje ze superpotravin.....	26
1.4.6 Kolagenový nápoj Masterpiece	27
1.5 Moderní trendy v nápojové gastronomii ve světě	28
1.5.1 Mocktaily	28
1.5.2 Konopí jako součást nápojů	28
1.5.3 Molekulární kuchyně.....	29
1.5.4 Smartwater	29
1.6 Vztah nápojů k lidskému zdraví	30
1.6.1 Životní styl	30
1.6.2 Civilizační choroby	31
1.6.3 Pitný režim	32
II – PRAKTICKÁ ČÁST	34
2. CÍL A METODY POUŽITÉ PŘI ZPRACOVÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	35
2.1 Cíl práce.....	35
2.2 Metodika práce	35
2.2.1 Výzkumné předpoklady (hypotézy).....	37
2.3 Dotazníkové šetření	38
2.3.1 Vyhodnocení výzkumných předpokladů.....	49
2.4 Metoda Benchmarking	50

2.4.1	Ekonomické vyčíslení	51
2.5	Metoda komparace	53
2.6	Dedukce zjištěných dat	56
2.7	Návrhy a doporučená opatření do budoucna	58
Závěr.....		60
Seznam použitých pramenů a literatury		63
Seznam tabulek		67
Seznam grafů.....		68
Seznam obrázků		69
Přílohy		

Úvod

Nejen v České republice, ale po celém světě lidé od narození konzumují různé druhy nápojů, v různém množství, různého složení i kvality. Někteří dávají přednost pouze nealkoholickým nápojům, jako je voda, čaj, káva, energetické nápoje nebo nealkoholické koktejly. Jiní pak konzumují včetně nealkoholických nápojů také nápoje alkoholické, jako pivo, víno či tvrdý alkohol. Roli zde hraje věk člověka, jeho potřeby, kolektiv, finanční možnosti i znalosti o daných nápojích. Pitný režim hraje v životě člověka významnou roli, tak je důležité zaměřit se na to, co lidé konzumují nejčastěji a v jakém množství. Ze zahraničí proudí do České republiky moderní trendy ze světa nápojů, které se týkají jejich výroby, použitých surovin, způsobu podávání i konzumace. Je tedy na místě zjistit, které tradiční nápoje lidé z České republiky nejraději a nejčastěji konzumují, zda se orientují v moderních trendech v oblasti konzumace tradičních nápojů, a zda vědí, jaký mají tyto nápoje vztah k jejich zdraví. Vzhledem k tomu, že žijeme ve vyspělé době, která přináší nové možnosti a vymoženosti, vyskytují se mezi lidmi také různé nemoci, kterým se musí čelit každým dnem. Příkladem těchto nemocí jsou civilizační choroby, tedy zákeřné nemoci, které mohou mít tichý a skrytý průběh, až náhle a nečekaně udeří. Na řadu civilizačních chorob má vliv především životní styl každého člověka. Z dostupných statistik vyplývá, že nadměrná konzumace alkoholických nápojů přispívá k většímu výskytu civilizačních chorob, jako je onemocnění trávicího a nervového systému, infarkt myokardu nebo cévní mozková příhoda. Není však pravidlem, že pouze alkoholické nápoje způsobují větší výskyt civilizačních chorob. Zdraví škodlivá je také nadměrná konzumace některých nealkoholických nápojů, především energetických drinků. Aniž by si to lidé uvědomovali, konzumují ve velkém množství energetické drinky, a v poslední době také v kombinaci s alkoholem.

Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. Teoretická část práce pojednává o nápojích a jejich historii v České republice a popisuje tradiční české nápoje, v rozdělení na alkoholické a nealkoholické. Dále popisuje vybrané moderní trendy v nápojové gastronomii v ČR a ve světě a zaměřuje se na vztah nápojů k lidskému zdraví. Část teoretické práce také charakterizuje civilizační choroby a pitný režim, který je důležitý pro udržitelnost lidského zdraví. Za zmínku stojí také kapitola o životním stylu, kde jsou patrné rozdíly mezi sportem a zdravým pohybem a závislostí na alkoholu. Praktická část práce obsahuje metodiku práce, výzkumné předpoklady a dotazníkové šetření, realizované napříč Českou republikou,

elektronickou formou. Výsledky dotazníkového šetření jsou následně porovnávány s šetřeními provedenými v zahraničí a v závěru praktické části jsou uvedeny návrhy a doporučená opatření do budoucna.

Bakalářská práce se opírá o množství literárních zdrojů, přičemž jedním z nejvíce citovaných autorů je Vincent Gaisner (2006) a jeho dílo „*Nápoje*“, kde podrobně rozebírá druhy alkoholických i nealkoholických nápojů. Zabývá se jejich členěním, legislativní úpravou týkající se výroby daného nápoje a zmiňuje důležitost vizuálního stylu podávaného nápoje. Dalším hojně citovaným autorem je Kunová Václava (2011) a její dílo „*Zdravá výživa*“, ve kterém zmiňuje důležitost správného pitného režimu a zaměřuje se především na konzumaci čisté nebo pramenité vody. Zdůrazňuje také, které věkové kategorie lidí dodržují pitný režim nejméně, zaměřuje se také na celkovou prevenci v konzumaci vody, konkrétně vody kohoutkové. Ze zahraničních autorů lze zmínit pana Mandyho Ratha (2012) a jeho dílo „*Energy drinks: What is all the hype? The dangers of energy drink consumption*“. V tomto díle autor zmiňuje rizika, která přináší nadměrná konzumace energetických nápojů a zdůrazňuje civilizační choroby, které konzumace energetických drinků může přinést.

I – TEORETICKÁ ČÁST

1. NÁPOJE, HISTORIE, DĚLENÍ A VÝZNAM PRO ZDRAVÍ

Teoretická část práce se zabývá základní charakteristikou nápojů a jejich stručnou historií výroby, prodeje a konzumace v České republice. Popisuje tradiční české nápoje, v rozdělení na alkoholické a nealkoholické, a zmiňuje nejnovější moderní trendy v nápojové gastronomii v České republice i ve světě. V teoretické části je také charakterizován vztah nápojů k lidskému zdraví a jejich vliv na civilizační choroby. Je zde zmiňována důležitost zdravého životního stylu a správného pitného režimu. Teoretické poznatky budou následně využity v praktické části bakalářské práce.

1.1 Nápoje

Za nápoj lze považovat jakoukoli tekutinu, která má vysoký obsah vody, pije se a neobsahuje významný podíl pevné složky. Výjimkou jsou některé vývary a bujóny, které se v restauračních zařízeních podávají v šálcích a pijí se, i když nejsou považovány za nápoje. Podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady, č. 178/2002, je nápoj potravinou, protože se jedná o výrobek zpracovaný a určený ke konzumaci člověkem. Nápoji, jejich přípravou, úpravou a podáváním se zabývá vědecká disciplína nazývaná nápojovou gastronomií. Gastronomie se dále zabývá také pokrmy, stolováním, způsobem konzumace pokrmů a stravovacími zvyklostmi (Pásková, Zelenka, 2012, s. 4). Vznik slova „gastronomie“ popisuje také autor Fišera (2016, s. 31), kde říká, že se jedná o nauku, která zahrnuje teoretickou a praktickou znalost všeho, co se vztahuje k lidské výživě. Jak uvádí autor Kadlec a kol. (2002, s. 6), je nápoj tekutina určená k požívání a je nedílnou součástí života. Jedná se o nenahraditelný a nepostradatelný nápoj pro lidský organismus. Nápoje dodávají tělu živiny, vitamíny a další prospěšné látky. Jejich požíváním člověk v rámci pitného režimu přijímá vodu. Nápoje se rozlišují podle servírované teploty, obsahu a složení a podle způsobu podávání. Podle teploty se dělí na teplé a studené, podle obsahu a složení na mléčné, ovocné, tonizující, kolové nápoje, kávoviny a čaje, podle způsobu podávání na lahvované, rozlévané, točené, post mixované a balené. Za nejzákladnější členění nápojů lze považovat členění na ovocné nápoje, teplé nápoje, nealkoholické nápoje a alkoholické nápoje. Do každé této skupiny jsou zařazeny další nápoje s příslušným označením.

Podle autorky Seidlerové (2008, s. 48) je důležité, aby nápoje uspokojovaly chuťové buňky a dodávaly strážníkům lahodný pocit z jejich konzumace, která je spojena s jejich úpravou, způsobem podávání i příjemnou obsluhou. Lze se domnívat, že nápoje jako takové

musí v první řadě dobře vypadat, tedy musí lahodit nejprve oku, na druhém místě může být jeho vůně a až na třetím místě chuť. Než člověk jakýkoli nápoj ochutná, musí mít důvod jej vůbec ochutnat, a to zaručuje právě vzhled nápoje, případně sklenice, ve které je podáván. Lze předpokládat, že příjemná barva, různé barevné tóny, našlehaná pěna a další faktory, přimějí člověka nápoj ochutnat.

V závislosti na věku konzumenta je vhodné rozdělovat nápoje podle jejich složení. Citlivou skupinou, která ne vždy dodržuje správný pitný režim, a tak se ochuzuje o zdravé složky jednotlivých nápojů, jsou děti a staří lidé. Zejména pro dětský organismus jsou důležité sacharidy, které by měly zabírat 55–60 % jejich jídelníčku. Většina těchto sacharidů by měla být tvořena polysacharidy, které mají nízký glykemický index. Pro správný vývoj kostí a zubů dětí je důležitý vápník, hořčík, bílkoviny a vitamín D, a tak je důležité, aby děti konzumovaly především kvalitní pitnou vodu, mléko a bílé jogurty (Stránská, Andělová, 2011).

1.2 Stručná historie vstupu nápojů na trh v ČR

V 15. století vzniklo takzvané Propinační právo, což bylo právo výroby a prodeje lihových nápojů. Podstatou tohoto práva bylo zakládat pivovary nebo vinopalny v určitém okruhu města (Basařová, 2011). Alkohol, jako poživatina, je lidstvu známa již v dávné historii, konkrétně ještě před našim letopočtem. První zmínky pochází z Egypta. Se samotnou destilací začali Arabové v 10. a 11. století a od nich pak pronikal proces destilace do Evropy, a přes Německo a Francii až do České republiky. Výraz „alkohol“ tedy pochází z arabštiny a bývá překládán jako „jemná látka“ (Gotthardová, 2008). Výroba destilátu v České republice se začala více rozvíjet až za dob vlády Karla IV. V té době existovali nejen provozovatelé výroby lihovin, ale také různí paliči a vinopalové, kteří vyráběli destiláty z piva, vína i různého ovoce. V 17. století se pak rozšiřovala výroba pálenek s příchutí bylinek a v 18. století se k výrobě přidávaly další suroviny, jako brambory a odpad z cukrovaru. V 18. století také vznikl nový průmyslový obor, nazvaný Lihovarnictví (Mikšovic, 1999).

Co se týče výroby piva, tak první zmínky o pivu jsou známy již z 10. století. V průběhu let se měnil zejména způsob jeho výroby. Do doby, než se stalo pivovarství součástí řemeslné výroby, vařilo se pivo doma. Díky průmyslové revoluci přešlo pivovarnictví z řemeslné výroby na výrobu průmyslovou, a tak se výroba piva přesunula do velkých a moderních závodů. Až v polovině 19. století přicházely do České republiky nové poznatky v oblasti technologie výroby piva, jeho balení a skladování. Důležitým mezníkem

pro české pivovarnictví byl vstup zahraničních společností na český trh, které se po roce 1989 zapojovaly do ekonomické globalizace. Díky tomu začaly na český trh pronikat velké pivovarské firmy, které se zasloužily o lepší postavení českého piva ve světě (Hasman a kol. 1989).

1.3 Tradiční české nápoje

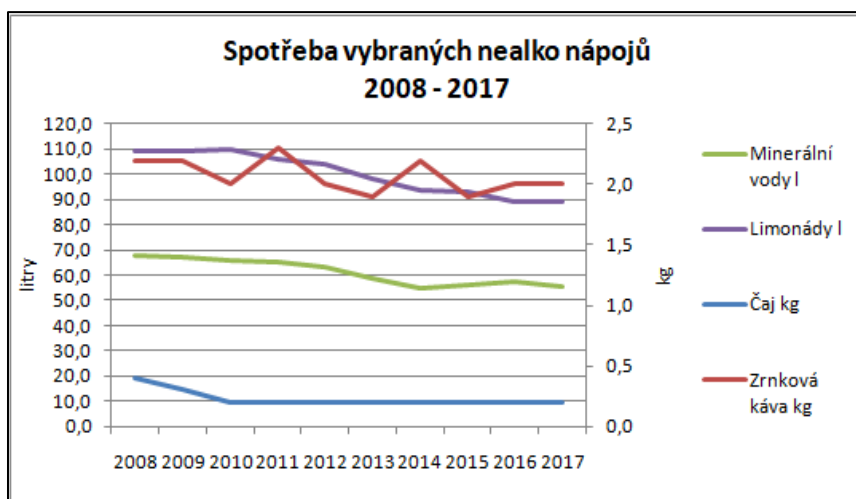
Česká průmyslová výroba, do které se řadí také výroba nealkoholických a alkoholických nápojů, má bohatou tradici, a mnoho českých nápojů má své jméno také ve světě. Český národ je vynalézavý a snaží se držet krok se zahraničními zeměmi. Mezi nejznámější tradiční český nápoj patří pivo. Pokud přepočítáme počet pivovarů v České republice a výrobu a spotřebu piva na počet obyvatel, umísťuje se Česká republika na předních místech ze zemí Evropy. Právem je tedy Česko označováno jako „národ pivařů“. Nejen pivo, ale také víno, Becherovka a další alkoholické i nealkoholické nápoje patří k tradičním českým nápojům, které jsou nejvíce a nejčastěji konzumovány.

1.3.1 Nealkoholické nápoje

Nealkoholické nápoje jsou nápoje, které neobsahují více než 0,5 % objemu alkoholu. Jejich základem je pitná a zdravotně nezávadná voda, a jejich cílem je hydratovat tělo a podporovat tak průběh metabolických reakcí v organismu. Na trhu je k dostání velké množství těchto nápojů, které jsou vyráběny různými technologiemi z různých surovin. Významnou skupinou nealkoholických nápojů je ovoce a zelenina, a tak z nich může být připraven čaj, džus, limonáda, smoothie, sirup, zeleninová šťáva apod. Nové trendy ve výrobě těchto nápojů směřují dále k využívání bylinek a koření ve formě extraktů nebo výluhů. K jejich ochucování se používají různá sladidla, cukerná i necukerná, zdravá i ta nepřiliš zdravá. Trendem je vyrábět takové nealkoholické nápoje, které nejen doplní pitný režim, ale poskytnou i přidanou hodnotu, a to v podobě obsahu vitamínů, minerálních látek, vlákniny a dalších (Rop, Hrabě, 2009). Lidé konzumují nealkoholické nápoje každý den. Nikdo nekonzumuje pouze alkoholické nápoje, zato každý konzumuje i nápoje nealkoholické, a to v různém množství a složení. Mezi nejzákladnější nealkoholický nápoj patří voda, ke které se přidávají různé suroviny pro přípravu dalších nealkoholických nápojů. Některé nealko nápoje však lze připravit také z mléka. Lze se domnívat, že nealkoholické nápoje jsou oblíbené u všech lidí, bez ohledu na věk, a to zejména proto, že člověk díky nim dodává tělu potřebnou vodu a zároveň si může vybrat ze široké škály, která je na trhu v nabídce.

Následující graf 1 znázorňuje spotřebu vybraných nealkoholických nápojů za léta 2008–2017. Jedná se o spotřebu na obyvatele za rok. Výrazné změny zde nejsou patrné. Zejména spotřeba čaje se nijak výrazně nemění už minimálně 7 let. Mírně klesá spotřeba minerálních vod a limonád a kolísavý směr má spotřeba zrnkové kávy.

Graf 1 Spotřeba vybraných nealko nápojů 2008 - 2017 v l (kg) nápoje na osobu a rok?

Zdroj: zpracováno podle ČSU – <https://www.czso.cz/documents/10180/61565936/2701391801.pdf/e7d7123e-b288-4336-92b2-f8be22ebdae8?version=1.1>

VODA

V dnešní době je na trhu nabízena široká řada druhů balených vod. Spotřebitelé dávají přednost raději právě vodě balené, protože důvěřují její kvalitě, je k dispozici ve všech prodejnách a je nabízena také v mnoha příchutích. Voda se tedy rozděluje na vodu z kohoutku a vodu balenou, která se dělí přírodní minerální vodu, pramenitou (stolní) vodu, kojeneckou vodu a balenou pitnou vodu (Havlík, 2006). Požadavky na jakost a zdravotní nezávadnost balených vod stanovuje vyhláška Ministerstva zdravotnictví České republiky, č. 275/2004 Sb., v souladu s danými směrnici Evropské unie. Co se týče kohoutkové vody, nechutná vždy tak, jak by si člověk přál. Kohoutková voda se konzumuje dlouhá léta a k její nezávadnosti se používá chlór, který je však pro konzumenta toxický a tím pádem velmi rizikový. Jak uvádí autor Fořt (2003, s. 14), nadměrná konzumace chlorované pitné vody prokazatelně zvyšuje riziko nádorových onemocnění. Jeho slova potvrzuje také autorka Mandžuková (2006, s. 22), která říká, že pokud je chlorovaná voda natočená z kohoutku zkonsumována ihned, není to nejspравnějši volba. Dle této autorky je daleko rozumnější nechat chlorovanou vodu odstát, a to nejméně 12 hodin, což je doba, po kterou chlór z vody

vyprchává. Lidé v dnešní době pijí v hojné míře také přírodní minerální vody, které jsou bohaté na hořčík, ale obsahují i velké množství soli. Jejich zvýšená konzumace také není vhodná (Kunová, 2005). Při fyzických aktivitách jsou vhodné pramenité vody, které obsahují vápník, hořčík a sodík. Jedná se obvykle o kvalitní vodu z chráněného podzemního zdroje, která je očištěna od těžkých kovů a oxidu uhelnatého (Svačina a Bretšnajdrová, 2008). Dalším typem vody je kojenecká voda, která se od ostatních liší především v tom, že se jedná o vodu z podzemního zdroje, která nesmí být žádným způsobem upravována. Může být ošetřena pouze UV zářením. Kojenecká voda musí splňovat nejpřísnější kritéria ze všech balených vod, protože se předpokládá, že ji konzumují především kojenci a malé děti (Havlík, 2006). Lze se domnívat, že je důležité, aby člověk střídal konzumaci jednotlivých typů vod v průběhu dne. Dostane tak do těla důležité minerály a dodrží správný pitný režim.

LIMONÁDY

Limonády jsou známy jako sladké či velmi sladké nápoje. Záleží však na tom, zda se jedná o jejich přírodní verzi nebo chemicky upravovanou verzi. V dnešní době je na trhu široká řada upravovaných limonád, které obsahují řepný cukr, konzervační látky, barviva, upravenou (demineralizovanou) pitnou vodu, umělá aroma, barviva, fosforečné soli a další látky, které nejsou pro člověka ničím přínosné. Naopak zvýšená konzumace těchto limonád přispívá ke vzniku nadváhy, cukrovky a osteoporózy, což dokazují i studie provedené v zahraničí, konkrétně v USA (Fořt, 2005). Zdraví prospěšné limonády jsou vyráběny z pramenité vody, čerstvého ovoce či zeleniny, ze šťáv z ovoce apod. (Kunová, 2005).

DŽUSY

Při konzumaci džusů platí stejná pravidla, jako u konzumace limonád. Záleží na tom, zda člověk konzumuje džusy stoprocentní a nepřislažované nebo džusy podobné limonádám, tedy ředěné vodou, prislažované, dochucované apod. Na trhu je mnoho zdravých džusů, které mají vysokou energetickou hodnotu, obsahují vitamín C, A, B1, E atd. K dostání jsou džusy pomerančové, jablečné, rybízové, grapefruitové, multivitaminové, džusy z černého rybízu a mnoho dalších. Tyto zdravé džusy obsahují vápník, železo, hořčík, draslík a látky s antioxidačním efektem, který brání vzniku aterosklerózy a nádorových chorob. Skutečný džus je pouze 100% ovocná šťáva. Mezi džusy lze zařadit také zeleninové šťávy, kde je však obsah vitaminů a nutričních látek poloviční, na rozdíl od džusů ovocných (Mandžuková, 2006).

KÁVA

Pod pojmem „káva“ jsou chápány různé produkty na bázi extraktů z pražených semen rostliny kávovníku. Mezi nejznámější odrůdy patří arabica a robusta. Káva neboli semena kávovníku, jsou kofeinové produkty, které krátkodobě povzbuzují člověka, který má poté pocit, že získal vypitím kávy novou energii. Káva se musí nejprve pražit, aby se dala konzumovat. Na trhu je k dostání mnoho výrobků z kávy, jako kávový extrakt ve formě prášku či granulí, káva bez kofeinu atd. Existuje také několik druhů přípravy kávy, jako turecká káva, mokka, café-latté, espresso, instantní káva, překapávaná káva apod. Pití kávy má mírné dehydratační účinky a její zvýšená konzumace rovněž přispívá k tvorbě rakoviny prsu, močového měchýře nebo neplodnosti (Sharon, 1994).

ČAJ

Pravý čaj je vyroben z listů, pupenů, výhonků a jemných částí dřevnatělých stonků čajovníku čínského (latinsky *Camellia sinensis* nebo také *Thea sinensis*). Čaj se dělí podle způsobu zpracování na polofermentovaný, černý a pravý zelený čaj, dále na bílý, hnědý a červený. Zelený čaj obsahuje také velké množství látek, které mají příznivé preventivní zdravotní účinky. Polofermentovaný čaj je čaj žlutý či oolong a jedná se o čaj, ve kterém proběhla částečná fermentace, tedy k odbourání tříslovin a zajištění méně trpké chuti čaje. Všechny čaje mají povzbuzující účinky, a to i ty, které neobsahují kofein. Čaje jsou velmi zdravé pro člověka, protože obsahují minerální látky a antioxidanty (Pánek, 2002). Další skupina jsou extrakty z bylin (listů, květů, kořenů) a různých druhů ovoce, které se nesprávně označují jako „čaje“, ale jde o bylinné extrakty. Pokud jsou ve směsích s listy čajovníku, mohou být jako čaje označovány. Dále se čaje dělí na bylinné a ovocné, které patří mezi velmi zdravé nápoje. Ovocné čaje neobsahují kofein, na rozdíl od ostatních druhů čajů, které obsahují maximálně 16 mg kofeinu, a to proto, že je vyroben ze sušeného ovoce a částí upravených rostlin. Bylinné čaje jsou vyrobeny z částí bylin nebo jejich směsí anebo ze směsí bylin s pravým čajem či ovocem.

NEALKOHOLICKÉ KOKTEJLY

Koktejly jsou nápoje vzniklé smícháním několika různých nápojových surovin, ke kterým se může přidat ovoce, led, voda, mléko apod. Mícháním koktejlů se zabývají barmani, kteří umí lahve s koktejlem nejen správně připravit a naplnit, ale také zamíchat v šejkru a poté nalít do sklenic a dozdobit. Mezi nejoblíbenější nealkoholické koktejly patří nápoje vyráběné

z mléka, které jsou následně dochucovány dalšími pochutinami, například vanilkou, kakaem, kávou, mixovaným ovocem, smetanou a dalšími. Běžně je lze vyrobit i doma nebo je lze zakoupit v mléčných barech, cukrárnách apod. (Crha, 2001).

SMOOTHIE

Smoothie je ovocné pyré, které konzumovali lidé ve Středomoří již mnoho staletí, ale ve Spojených státech se až ve 20. století, po vynalezení ledničky a mixéru, stalo běžným pokrmem. Jedná se o mixovaný nápoj, jehož hlavní složku tvoří syrové ovoce nebo zelenina, případně kombinace obojího. Dalšími složkami tohoto lahodného nápoje pak je obvykle voda nebo mléko či jogurt, led a sladidla. V překladu „smoothie“ znamená „hladký, jemný, bez vláken“. Smoothie bývá nejčastěji přislazováno medem, třtinovým cukrem, datlemi, javorovým sirupem nebo exotickým ovocem. Mělo by být připraveno vždy tak, aby se jednalo o zdravý nápoj. Nemělo by tedy obsahovat žádné chemicky upravované přísady, umělá sladidla apod. Mezi nejoblíbenější ovoce a zeleninu, ze kterých se smoothie připravuje, patří banány, jahody, borůvky, maliny, špenát, mrkev, okurka a červená řepa (Crha, 2001).

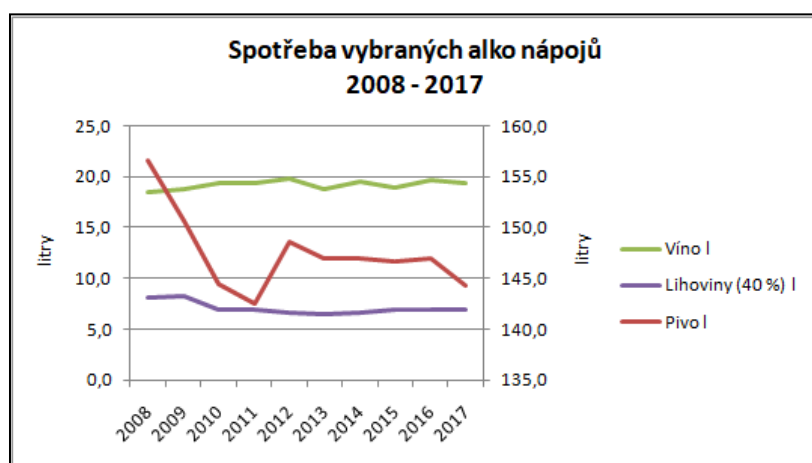
ENERGETICKÉ NÁPOJE

Energetické nápoje se stávají stále oblíbenější a jejich pozice na trhu neustále posiluje. Tyto nápoje nejčastěji konzumuje dospívající mládež, sportovci a lidé s velkým fyzickým zatížením. Dá se říci, že si lidé energetické nápoje dopřávají, aby oddálili svou únavu, mohli se více soustředit nebo povzbudili svůj psychický stav. Vzhledem k tomu, že jsou energetické nápoje nealkoholické, jsou k dostání ve většině supermarketů, hypermarketů, trafik, čerpacích stanic apod. a koupit si je může úplně každý. Tyto nápoje však obsahují také negativní složky, jejichž nadměrné množství v lidském těle může mít nepříznivý vliv na fungování lidského organismu. Rozdílné účinky energetických nápojů mohou být způsobeny věkem, zdravotním stavem, fyzickou zdatností i rozdílným pohlavím. Většina těchto nápojů obsahuje včetně sladidel, taurinu, L-karnitinu, vitamínů a přidaných látek také kofein, jehož obsah v energetickém nápoji není v České republice legislativně omezen (Holeček, 2006), a většinou se pohybuje kolem 160 mg, přičemž DDD kofeinu je 3-6 mg na kg tělesné hmotnosti. V současné době roste také spotřeba energetických nápojů díky jejich konzumaci současně s alkoholickými nápoji.

1.3.2 Alkoholické nápoje

Pod pojem „alkoholické nápoje“ se, v souvislosti se zákonem č. 305/2009 Sb., řadí lihoviny, pivo, víno a nápoje obsahující více než 0,5 objemových % alkoholu. Alkoholická produkce je pak rozdělena do několika druhů, na lihoviny, víno, šumivé, ovocné a likérové víno, vinné nápoje, pivo a nápoje na bázi piva, cider, perry či medovinu (Gaisner, 2006). Česká republika patří v rámci Evropské unie ke státům s nejvyšší mírou konzumace alkoholu na hlavu, a to převážně v pití piva. Víno a destiláty se zde konzumují v menší míře, ale i přesto jsou problematické, čemuž nasvědčuje také hranice první opilosti u mladých lidí, pohybující se v průměru u hranice 13 let. Popíjení alkoholických nápojů je moderním prvkem životního stylu zejména mladých českých občanů, avšak i starší lidé alkoholu často propadají a mnohdy si to ani neuvědomují (Navykovelatky.cz, 2017). Lze se domnívat, že důvodem konzumace alkoholických nápojů je skutečnost, že lidem alkohol chutná, je při něm větší zábava, lidé jsou více uvolnění, mají více odvahy pouštět se do řešení problémů nebo do různých aktivit. Jeho konzumace bývá také spojována se společenskou nutností, napodobování kamarádů, potřeba zapadnout do party apod. Autor Stříteský (2015, s. 121) také tvrdí, že nejsilnější motivací při konzumaci alkoholických nápojů je důvod něco oslavovat, zajistit si svůj sociální status, zlepšit své sociální postavení nebo jen „chut’ se napít“. Následující graf 2 zobrazuje spotřebu vybraných alkoholických nápojů za roky 2008 – 2017 na obyvatele za rok.

Graf 2 Spotřeba vybraných alko nápojů 2008 - 2017 na osobu a rok

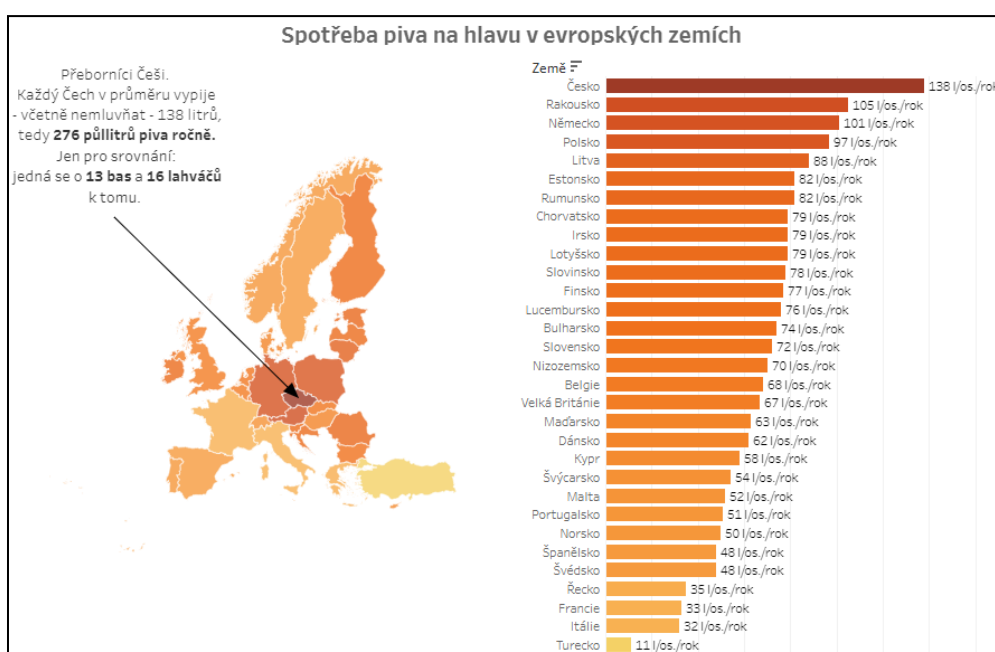
Zdroj: *zpracováno* podle ČSU – https://www.czso.cz/documents/10180/62755322/32018118_0303.pdf/d7db0579-8a3f-43ec-b8c8-73337ca696d5?version=1.0

Na obrázku jsou znázorněny nejvíce užívané alkoholické nápoje v České republice. Patří mezi ně pivo, víno a lihoviny se 40 obj. % alkoholu. Spotřeba lihovin se udržuje již několik let na hranici 7 litrů na osobu za rok. Podobně je tomu i u vína, kde se jeho spotřeba pohybuje u hranice 20 litrů na osobu za rok. V posledních letech mírně klesá spotřeba piva. V roce 2008 byla jeho spotřeba ve výši 157 litrů na osobu za rok, v roce 2017 to bylo 144 litrů, tedy v průměru o 13 litrů méně. Pokles byl způsoben zvýšením ceny prodáváného piva v barech a restauracích. Jak uvádí Centrum ekonomických a tržních analýz (2019, s. 13), vývojové trendy ve spotřebě piva, vína a lihovin, se vrací zpět k původním hodnotám z roku 1995 a za těmito výsledky lze vidět odraz práce v oblasti protidrogové politiky.

PIVO

Následující obrázek 1 znázorňuje spotřebu piva na hlavu v evropských zemích za rok 2018. Jak je z obrázku patrné, je Česká republika na 1. místě a daleko převyšuje ostatní země. Češi v průměru spotřebují 138 litrů piva ročně, což je 276 půllitrů.

Obrázek 1 Spotřeba piva na hlavu v evropských zemích za rok 2018

Zdroj: *Evropa v datech.cz. 2020 [online]. [cit. 17. listopadu 2019]. Dostupné z: <http://www.evropavdatech.cz/clanek/15-narod-pivaru/#article-content>.*

Mezi typický a nejvíce oblíbený alkoholický nápoj v České republice patří jednoznačně pivo. Češi mají tento lahodný mok ve velké oblibě, a snad i proto patří český národ již několik let na špičku žebříčku v konzumaci piva. Lze se domnívat, že za to může

také fakt, že cena piva je v ČR srovnatelná s cenou vody, džusů, kávy a dalších nápojů nebo bývá dokonce levnější. Pivem se rozumí, podle vyhlášky č. 335/1997 Sb., pěnivý nápoj vyrobený zkvašením mladiny připravené ze sladu, vody, neupraveného chmele, upraveného chmele nebo chmelových produktů, které obsahují také kromě etylalkoholu a oxidu uhličitého i určité množství neprokvašeného extraktu (Gaisner, 2006). Pivo se vyrábí z obilí, ječmene či pšenice, ale mnohdy i z jiných obilovin, jako je oves a žito. Pivo má obvykle zhruba 5 % alkoholu. Nejslavnější pivo se zrodilo v Plzni, odkud se začalo vyvážet i do Ameriky a sládek tohoto piva nechal k němu zapsat ochrannou známku (Susa, 2008). Mezi nejznámější piva České republiky patří Pilsner Urquell, Gambrinus, Radegast, Budějovický Budvar, Staropramen, Zlatopramen, Krušovice, Starobrno a další.

VÍNO

Víno se v České republice řadí na podobnou úroveň jako pivo, a dosahuje také stejně velkých kvalit. V České republice je několik vinných sklípků, kde je nejvhodnější víno konzumovat, aby byla zachována jeho teplota, vůně, chuť i barva. Jedná se o vinařskou oblast Morava a vinařskou oblast Čechy. Mezi nejznámější odrůdy, které se v Česku pěstují, patří Ryzlink Rýnský, Frankovka, Veltlínské zelené, Rulandské šedé, Pálava, Modrý Portugal, Tramín červený nebo Svatovavřínecké víno (Orsáková, Obůrková, 2010). Víno se konzumuje stále více, a to zejména z toho důvodu, že vytváří přátelskou a nenucenou atmosféru, a stává se klíčem k novým známostem a zkušenostem (Dominé a kol., 2015). Nejběžněji se konzumují vína stolní neboli přírodní, která jsou nabízena ke konzumaci ve třech barvách – bílé, červené a růžové. Jejich chuť bývá od sladké po velmi suchou a obsah alkoholu se mění od 7 % do 17 %. K hlavním kategoriím vína patří tedy vína stolní, dolihovaná a šumivá (Gaisner, 2006). Je všeobecně známo, že víno lze konzumovat samotné, obvykle se sklenicí vody, nebo se hodí k různým jídlům jako nápoj, či je přímo součástí podávaného pokrmu, jako součást jeho výroby. V dnešní moderní době je víno často přimícháváno k syceným nápojům a podáváno současně s kostkami ledu, jako osvěžující letní drink.

LIHOVINY

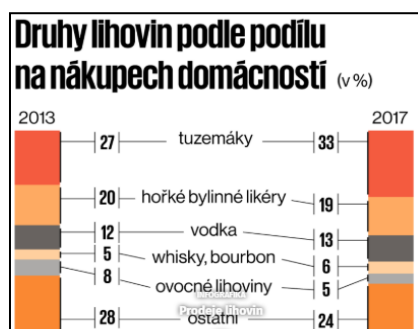
Lihoviny jsou alkoholické nápoje obsahující nejméně 15 % objemu alkoholu, etanolu, s výjimkou piva a vína. Vyrábí se destilací škrobnatých nebo cukerných kvasů z ovoce nebo jiných zdrojů škrobu (obilí, brambory, kukuřice apod.) nebo ředěním bylinných extraktů nebo koncentrátů potravinářským lihem na požadovanou koncentraci. Pálí se na celém světě a

v oblasti tvrdých nápojů existuje velká rozmanitost. Mezi lihoviny známé po celém světě patří například vodka, whisky, gin, tequilla, rum a další. V České republice je, kromě piva a vína, nejznámější a nejvíce konzumovanou lihovinou slivovice a becherovka. Lihoviny se rozlišují nejen podle země původu, tedy podle původu etanolu, ale také podle složení a konzistence (Dostálová, Kadlec, 2014).

Typickým českým výrobkem, který se vyrábí ze švestek, slív nebo blum a je nejoblíbenější na Moravě a ve Slezsku, je slivovice. Slivovice se vyrábí v různých variantách, jako bílá, zlatá nebo kosher a obsah jejího alkoholu bývá až kolem 52 %, i když v obchodech se prodává slivovice s obsahem alkoholu kolem 40 %. Má velmi výraznou chuť i vůni a je známá pro své léčebné účinky. Nejen, že příznivě ovlivňuje zažívání, ale užívá se také k aromaterapiím, při chřipce, nachlazení nebo kašli (České pití.cz, 2019). Mezi oblíbený alkoholický nápoj, který je známý i ve světě, kde nemá žádnou konkurenci, je karlovarská Becherovka. Má vyváženou chuť bylinek, lihu a přírodního cukru, čímž je právem označována za přírodní likér, vyhlášený po celém světě. Je vyrobena také bez konzervantů a jiných chemických látek. Její hlavní složkou je karlovarská voda, která činí tuto lihovinu nahořklou, společně i se směsí 32 bylin a koření. Becherovka obsahuje 38 % objemu alkoholu. Dá se konzumovat samotná nebo slouží k přípravě koktejlů (České pití.cz, 2019). Češi mají také v oblíbě rum, borovičku, hruškovici či meruňkovici a medovinu. K nejznámějším českým výrobkům patří rum, konkrétně Tuzemský rum neboli Tuzemák. Jedná se o náhražku pravého rumu, který je dochucen potravinářským lihem s rumovou trestí. Tuzemský rum vznikl v 19. Století jako náhražka za rum karibský. Postupně si získával stále větší oblibu, a to také díky své nízké ceně. Klasický tuzemský rum je vhodný jako surovina pro vaření, pečení nebo pro přípravu horkých nápojů, jako je grog (České pití.cz, 2019). Vodka, ačkoli není českým nápojem, je v České republice ve velké míře konzumována, a to samostatně nebo přidáním do koktejlů. Jedná se o bezbarvý a chuťově neutrální destilát. Jeho kořeny jsou datovány v Rusku a Polsku. Vodka se vyrábí destilací a po ukončení procesu destilace se stáčí přímo do lahví a nenechává se zrát v sudech. Mezi nejznámější značky vodky patří Stolichnaya (Rusko), Zubrovka (Polsko), Absolut (Švédsko), Finlandia (Finsko) a Smirnoff (Rusko), což je nejprodávanější vodka na světě (Biggs, 2002).

Následující obrázek 2 zobrazuje druhy lihovin podle podílu na nákupech domácností v % a jejich % rozdíl mezi léty 2013 a 2017.

Obrázek 2 Druhy lihovin podle podílu na nákupech domácností v % v ČR

Zdroj: *Ekonom.ihned.cz. 2018 [online]. [cit. 17. listopadu 2019]. Dostupné z: <https://ekonom.ihned.cz/c1-66121100-tuzemak-prezil-ale-bude-muset-zmenit-chut>.*

Jak lze vidět, Češi nejvíce nakupují tuzemák, jehož spotřeba mezi uvedenými léty vzrostla, dále hořké bylinné likéry, mezi které patří například zmiňovaná Becherovka, vodka, whisky a bourbon, ovocné lihoviny a ostatní lihoviny. I když nákup lihovin meziročně mírně poklesl, spotřeba tuzemského rumu výrazně vzrostla, což zkresluje výsledky celé statistiky.

ALKOHOLICKÉ KOKTEJLY

Koktejly se také řadí k alkoholickým nápojům, protože jejich základem může být tvrdý nápoj, jako vodka, gin, tequilla apod. Další složkou je pak modifikovaný činitel, který dává danému koktejlu jeho jedinečnost. Jak uvádí Gaisner (2006, s. 76), barva je nejdůležitějším prvkem estetiky koktejlu, a tak koktejly musí především dobře vypadat a poté i dobře chutnat. Mezi nejznámější koktejl patří Beton. Jde o smíchání Becherovky s Tonicem. Je také velmi chutné smíchat Becherovku s Coca-Colou, Top-Topicem apod. V České republice jsou známé a oblíbené koktejly jako Bloody Mary, Cuba Libre, Daiquiri, Manhattan, Mojito, Piña Colada, Sex on the beach a další.

1.4 Moderní trendy v nápojové gastronomii v ČR

Česká republika nechce zaostávat za ostatními zeměmi nejen z Evropské unie, ale také za těmi světovými, a tak se snaží držet krok s nejnovějšími moderními trendy nápojové gastronomie. Buďto vyrábí vlastní nové druhy nápojů, různých příchutí a různého složení nebo používá vhodné alternativy, aby se chuť, barva i servis nápoje co nejvíce přiblížil originálu ze zahraničí. Mezi největší moderní trendy nápojové gastronomie v ČR lze zařadit fermentaci, kouřové tóny, nízkokalorické nebo kolagenové nápoje, piva s přídavkem bylin a takzvané superpotravin. Ve všech těchto oblastech podnikají majitelé barů a restaurací

potřebné kroky k ozvláštnění svých nápojů, aby co nejvíce zapůsobili na své i potenciální spotřebitele. Do nabídky již běžně vstupují nealko piva, radlery, nealko víno, nealko cidery apod.

1.4.1 Fermentace v procesu výroby nápojů

Fermentace neboli kvašení surovin pro výrobu nápojů je, zjednodušeně řečeno, částečné zbavení nápojů sacharidů. Vznikají tak látky energeticky chudší. Tento proces se využívá nejčastěji u alkoholických nápojů, jako jsou pivo, víno a lihoviny. Díky kvašení jsou alkoholické nápoje zbaveny bakterií a zároveň při tomto procesu vzniká etanol a oxid uhličitý, což jsou látky, které lze využít dále v průmyslovém zpracování nápojů. V České republice se fermentování využívá u již zmiňovaného vína, kde díky jeho fermentaci vznikne nápoj méně sladký a více perlivý, a nazývá se Burčák, odborně řečeno „zkvašené víno“. Vzhledem k tomu, že jsou Češi vynalézavý národ, používají fermentaci u libovolného zdravého ovoce i jedlých květů z přírody a zahrady. Využívají k tomu borůvky, jahody, maliny, bezové květy nebo růžové okvětní plátky, višně, třešně, rakytník a dále pampelišky, rozinky a další. Moderní je využívat k procesu fermentace pramenitou vodu ze studánky, a jako sladidlo použít med (Svoboda, Svobodová, 2018).

1.4.2 Nápoje s kouřovými tóny

Kouřové tóny v nápojích zajišťují jejich aroma. V posledních letech je moderní servírovat nápoje upravované kouřem nebo je servírovat přímo ještě s kouřovými tóny. Kouřové tóny v nápojích jsou typické pro whisky či bourbony, kde stupeň nakouření dosahuje až 100°C. Při této teplotě vzniká takzvaný dřevný ocet, který dává nápoji jeho specifickou chuť. Za částečnou novinku v modernizaci nápojů lze považovat suchý led, díky kterému lze vytvořit lehký kouř nebo hustou mlhu, valící se z nápoje. Ideální je zalít suchý led teplou vodou, aby byl zajištěn co největší kouřový efekt. Mezi využívané nápoje s kouřovými tóny patří především koktejly. Moderní je přidat do vody, kterou se suchý led přelévá, vonnou esenci, která provoní vzduch okolo hosta, protože daná esence se uvolní společně s mlhou, která z nápoje padá (Barlife, 2019).

1.4.3 Piva s přídavkem bylin

Používání koření a bylin v pivech není až tak moderním trendem, protože tento způsob výroby piva pochází již ze starověku. Původní pivo bylo totiž vyráběno bez chmele, pouze se

složitou směsí bylin a koření (Moreflavor, 2013). V současné době je trendem zdravý životní styl, který je součástí zdravého stravování, a tak se na trhu objevují stále častěji nápoje obohacené o zdraví prospěšné látky, takzvané bioaktivní látky, blahodárné pro lidský organismus (Krajčovič a kol., 2016). Vzhledem k tomu, že je Česká republika národ pivařů, vrhají se výrobci piv k modernizacím stávající nabídky „pivního lístku“. Vyrábí se tak piva bylinná, která si zachovávají svůj pivní základ, tedy výrazný sladový a hořký potenciál, i když obsahují přidané byliny. Nejedná se však o nové značky piv. Jsou to stávající nealkoholická piva, která vyrábí stále nové příchutě. Byliny pivo zbarvují pouze mírně, především zachovávají jeho stabilitu a přidávají mu jiné technologické vlastnosti. Mezi nejpoužívanější byliny, které jsou přidávány k pivům, patří heřmánek, máta, jitrocel, lípa, kozlík nebo šalvěj. V posledních letech se také častěji vaří piva ochucená květen černého bezu nebo kotvičníkem (Atbars.com., 2019) se domnívat, že ochucená piva jsou vhodná zejména pro mladé lidi a sportovce, a jsou vhodná v horkých letních dnech nebo při sportovních aktivitách. Lze předpokládat, že nabídku těchto piv více ocení lidé, kteří pivo příliš nekonzumují. Typičtí pivaři, tedy lidé, kteří mají pivo rádi a konzumují jej pravidelně každý den nebo několikrát týdně, pijí raději klasická hořká a nasládlá piva bez přidaných bylin.

1.4.4 Nízkokalorické nápoje

Dalším moderním trendem dnešní doby je výroba nízkokalorických nápojů, tedy takových, které neobsahují sacharózu, ale jiný sladký přídavek, který snižuje energetickou hodnotu nápoje. Velmi významné jsou nápoje s použitím glukózo-fruktózového nebo fruktózo-glukózového sirupu, které bývají označovány jako „light“ nápoje. Ředí se s vodou, člověka dobře osvěží, zejména při fyzické zátěži a nejsou tolik sladká. Pro snížení energetické hodnoty nápojů se také používají náhradní sladidla, jako stévie, sacharin a další. Nízkokalorické nápoje jsou vyráběny na bázi ovoce, také s použitím šumivého nápoje (Kadlec a kol., 2012).

1.4.5 Nápoje ze superpotravin

Název „superpotravina“ je pouze marketingové komerční označení potraviny, která prospívá lidskému zdraví svým vysokým obsahem prospěšných látek. Neexistuje však oficiální vědecky ověřená definice tohoto slova, ani jej neupravuje žádný právní předpis. Superpotraviny neboli „superfoods“ jsou tedy potraviny, které obsahují větší množství vitamínů, proteinů, minerálních látek, zdravých tuků, olejů, více vlákniny, enzymů,

esenciálních aminokyselin a dalších živin zejména rostlinného původu, než ostatní potraviny. Vzhledem k tomu, že se jedná o látky, které působí kladně na lidské zdraví, je vhodné je tepelně zpracovávat pouze minimálně, aby se zachovalo maximum účinných látek. Anglický slovník Oxfordské univerzity, zvaný Oxford English Dictionary, definuje superpotraviny jako „výživově bohaté potraviny, které jsou považované za obzvláště prospěšné pro zdraví a tělesnou i duševní pohodu“ (Bylinkovo.cz., 2019). Mezi superpotraviny patří například zeleninové šťávy, rostlinné oleje (arganový, kokosový, lněný, konopný, rakytníkový), dále ovocné plody a šťávy (kustovnice čínská, černá jeřabina, rakytník, brusinky či granátové jablko), různá semínka a ořechy (chia semínka, lněná, konopná, sezamová a slunečnicová semínka, mandle, kešu, vlašské a piniové ořechy) a zelené potraviny (mladý ječmen, chlorella a mořské řasy, mladá zelená pšenice). Lze se domnívat, že je tedy nejlepší připravit si nápoj tvořený buďto pouze ze zeleninových šťáv, s přídavkem rostlinných olejů nebo vytvořit smoothie, tvořené ze semínek, ovocných šťáv a ořechů. Podle autorky Galchusové (2014, s. 42) je nejlepším nápojem ze superpotravín mladý ječmen, který je vhodné konzumovat hned po ránu, nalačno, kdy dodává tělu potřebnou energii. Autorka Jarošíková (2013, s. 27) tvrdí, že všeobecně jsou zelené potraviny životabudiče, a tak je vhodné připravovat si nápoj z pšenice, vojtěšky a dalších zelených bylin, které vytvoří tzv. chlorofylový nápoj. Lze se domnívat, že i když jsou tyto nápoje zdraví prospěšné, je jejich příprava časově náročnější, a pokud se dají koupit v obchodech, bude jejich cena vyšší. Dovolit si je tak mohou lidé, kteří jsou připraveni žít zdravějším životním stylem nebo lidé, pro které pořízení těchto surovin není finančně náročné.

1.4.6 Kolagenový nápoj Masterpiece

Název „Masterpiece“, v překladu „Mistrovské dílo“ je výjimečný instantní nápoj, který, společně se specialisty z firmy Nutrend D. S., a. s., vyvinula herečka Simona Krainová. Po dvou letech intenzivního vývoje, s použitím špičkových technologií a prvotřídních ingrediencí vznikl nápoj, v podobě prášku, s příchutí malin, hrušky a kousky reálných plátků růží, který dokonale vyživuje vlasy, nehty, pleť a klouby. Nápoj je bez lepku, umělých barviv a geneticky modifikovaných organismů. Jedná se o směs kolagenů (hydrolyzovaný rybí kolagen, hydrolyzovaný kuřecí kolagen, nativní kuřecí kolagen), kyseliny hyaluronové a dalších přidaných produktů, jako je zinek, jód, vitamin C, vitamin H, vitamin B3, sušená růže a jiné. Nápoj byl vyvinut v souladu s moderními trendy, tudíž nebyl testován na zvířatech. Lze jej smíchat s vlažnou vodou, mlékem, čajem, smoothie apod. V současné době

nemá tento nápoj na trhu konkurenci. Nápoj je prodáván v balení 30 šestigramových sáčků, za cenu 1 665,- Kč (Nutrend.cz., 2019).

1.5 Moderní trendy v nápojové gastronomii ve světě

Ve světě se každým dnem pracuje na vývoji nových, modernějších nápojů, které osloví celý svět a nejvíce mladou generaci, která má k poznávání nápojů, a zejména alkoholických, kladný vztah. V dnešní moderní době již začíná být běžné, že se nápoje vyrábí bez umělých přísad, z přírodních zdrojů nebo bez dalšího zpracování. I když roste počet osob konzumujících alkohol, roste také počet osob, které se zajímají o zdravý životní styl. Ve světě je tak moderním trendem vyrábět nápoje se sníženým obsahem tuku, soli i cukru. Na základě provedených výzkumů, klesají například v USA za posledních 5 let tržby v kategorii sladkých sycených nápojů a růst zažívá kategorie pramenitých vod, které mají stále nové a nové příchutě. Není ani tajemstvím, že se k nápojům může přidat koření, bylinky, konopí apod. (Ipsos.com., 2019). Mezi největší a nejnovější trendy v nápojové gastronomii ve světě patří výroba Mocktailů, Smartwater, nápoje s přídavkem konopí a nápoje upravované díky molekulární kuchyni.

1.5.1 Mocktaily

Mocktaily jsou novodobé koktejly, původem z Chicaga, které obsahují nízký obsah alkoholu, a tak mohou být konzumovány bez obav z kocoviny následující den. Mocktaily jsou v podstatě nealkoholické nápoje, vody i bylinné čaje, do kterých je přidáván alkohol. Tím přináší spotřebitelům nový a zábavný každodenní zážitek. Lidé mají pocit, že nekonzumují skutečný alkohol, ale že popíjejí jednoduchý lahodný koktejl, který jim zpříjemňuje náladu. V mocktailích jsou začleněny příchutě kouře, hořkosti, bylin i botaniky. Prodávají se také bez přidaného alkoholu, pro lidi, kteří se jeho konzumaci chtějí maximálně vyhnout. Výrobce těchto koktejlů uvedl, že chce změnit způsob, jakým svět pije (Foodbusinessnews.net., 2019).

1.5.2 Konopí jako součást nápojů

Konopí je rostlina, která byla v minulosti považována za posvátnou, zejména díky jejím prokázaným léčebným účinkům, jako je snížení chronických bolestí, zlepšení symptomů u pacientů trpících roztroušenou sklerózou, uvolnění od zvracení a nevolností po chemoterapii apod. V současné době je však v Evropě její výroba, konzumace i distribuce nelegální. Jak uvádí Raduševič (2015, s. 69), patří občané České republiky k vůdčím zemím v Evropě, kde

občané užívají marihuanu a extázi. Díky legalizaci konopí pro rekreační účely na mnoha velkých trzích, jako je například Kanada a některé části USA, začíná být trendy využívat konopí jako součást různých nápojů (Wallace, 2016). Moderní je tak připravit konopný nápoj, který obsahuje mléko nebo čaj, společně s výluhem konopí v sirupu, a k tomu všemu se může a nemusí přimíchat alkohol. Toto si zatím mohou dovolit ty země, kde je konopí, v určitém množství, možné pěstovat a zpracovávat. Konopí se tak přidává také do perlivých nápojů, piva, do nápojů pro sportovce nebo do kávy. Roste také počet firem, které zveřejnily svůj zájem o zařazení konopí k výrobě svých nápojů. Mezi takové firmy patří například i Coca-Cola (Hospodářské noviny.cz, 2018). Lze se domnívat, že vzhledem k tomu, že je látka THC, obsažena v konopí, rozpustná v tucích a alkoholu, je jen otázkou času, kdy se, díky legalizaci konopí u nás i ve světě, vymyslí nejrůznější možné kombinace této látky s nápoji. Lze předpokládat, že v budoucnu tak budou lidé využívat tuto rostlinu ve větším měřítku, než dosud.

1.5.3 Molekulární kuchyně

Molekulární kuchyně roste na oblibě a je považována za trend třetího tisíciletí. Při přípravě nápojů formou molekulární techniky lze například vytvořit z mojita velkou bublinu, která praskne v ústech, do martini se člověk může zakousnout nebo si může dát k tequile lehkou a vzdušnou citronovou pěnu. Jedná se tedy o moderní způsob přípravy nápojů, kdy jsou při jejich výrobě využity běžné suroviny společně s chemickými postupy. Cílem molekulární kuchyně je vytvořit netradiční nápoje, které se budou vyznačovat rozmanitostí chutí, chuťových kombinací, různými způsoby podávání, vzhledem apod. Mezi nejoblíbenější nápoje molekulární kuchyně patří alkoholové želé. V oblibě je také klasifikovaná neboli neviditelná Piña Colada, která je jedním z nejžádanějších drinků v Londýně (Barlife, 2019).

1.5.4 Smartwater

Další velkou novinkou je Smartwater neboli „Inteligentní voda“, což je balená voda, která nejen hydratuje, ale také dobře chutná. Smartwater je voda s přidanými elektrolyty, což jsou ionizované minerály, jako draslík, vápník a hořčík. Tyto látky vytváří výrazně svěží a čistou chuť vody, na rozdíl od ostatních balených vod. Smartwater je bez cukru, barviv, umělých příchutí a bez kalorií. Technologie výroby této inteligentní vody spočívá v destilaci par, což je proces čištění, který je podobný způsobu, jakým se voda čistí v přírodě. Láhev, ve které se tato voda prodává, je šetrná k životnímu prostředí a je 100% recyklovatelná. Mezi

další možnosti patří Smartwater alkaline 9+pH (voda destilovaná v páře s elektrolyty ionizované s 9+pH), Smartwater sparkling (šumivá perlivá voda destilovaná párou s elektrolyty) a Smartwater antioxidant (destilovaná pára s elektrolyty a antioxidační selen). Litrová láhev Smartwater stojí v přepočtu od 50,- Kč do 100,- Kč, v závislosti na zvoleném obchodě (Smartwater.cz, 2019).

1.6 Vztah nápojů k lidskému zdraví

Říká se, že bez jídla člověk vydrží žít mnohem déle, než bez vody. Voda dává tělu energii, zbavuje jej škodlivých látek a má pozitivní vliv na celkové zdraví člověka. Je důležité, aby člověk dodržoval správný pitný režim a konzumoval především vodu a nealkoholické nápoje, namísto nápojů alkoholických, které mají negativní vliv na lidské zdraví. Tato kapitola se bude věnovat životnímu stylu, civilizačním chorobám a pitnému režimu, což jsou faktory související s lidským zdravím a konzumací různých druhů nápojů.

1.6.1 Životní styl

Životní styl neboli způsob života je forma individuálního chování každého člověka. Dá se tedy říci, že každý člověk si může sám vybrat, jaký způsob života zvolí a jak jím ovlivní své zdraví. Autoři Komárek a Provazník (2011, s. 21) uvádí, že životní styl je hlavní determinantou zdraví, jelikož jej může ovlivnit každý člověk sám a kdykoli. Toto tvrzení dokládají také autoři Čeledová a Čevela (2010, s. 17), kteří tvrdí, že životní styl ovlivňuje zdraví až z 50 %. Z dalších 20 % ovlivňuje zdraví genetika, z dalších 20 % životní a pracovní prostředí a z 10 % zdravotní péče a dostupnost preventivních a léčebných služeb. Tato tvrzení lze shrnout jednoduše tak, že to, jak člověk žije, ovlivňuje to, jak je a bude zdravý. Pokud k nemocem nemá člověk genetické predispozice, jí zdravá jídla, nekonzumuje alkohol nebo jej nekonzumuje v nadměrném množství, aktivně sportuje, pak má velmi nízké až nulové šance k výskytu zmiňovaných civilizačních chorob. Je také známo, že pohyb – procházky, běh, jízda na kole, fitness, jóga, plavání a různá další cvičení, působí příznivě nejen na tělo, ale také na duši. Autoři Sak a Saková (2004, s. 9) dále dokládají, že životní styl je souhrn relativně ustálených každodenních praktik, způsobů realizace činností a způsobů chování. Ovlivňují jej ve velké míře také hromadné sdělovací prostředky a sociální skupiny, které s daným člověkem sdílí své způsoby trávení volného času. Významní teoretici se shodují v názorech, že se životní styl novodobé společnosti stále více mění a nabývá na dynamičnosti. Život každého člověka závisí na něm samotném a na vnějších faktorech, které jej ovlivňují.

Někteří lidé volí alternativní životní styl, čímž se odlišují od ostatních, kteří mají vžitě tradiční očekávání moderní společnosti. Lidé volící alternativní, převážně zdravý životní styl, žijí zdravě, zajímají se o jinou hudbu, módu, jsou příznivci jiné, zdravé, stravy apod. (Šanderová, 2000).

1.6.2 Civilizační choroby

Civilizační choroby se dělí podle druhu a typu. Mezi nejčastěji se vyskytující civilizační choroby patří kardiovaskulární choroby (ateroskleróza, infarkt myokardu, hypertenze), poruchy příjmu potravy (obezita, mentální anorexie), nádorová onemocnění, cukrovka a psychické potíže (bolesti hlavy, deprese, syndrom vyhoření). Hlavní determinantou lidského zdraví je životní styl, který má největší podíl na výskytu civilizačních chorob, dále se jedná o životní prostředí, genetické predispozice a socioekonomickou situaci každého člověka. Snížit riziko vzniku civilizačních chorob pak lze pomocí prevence a terapie (Adámková, 2010).

Bohužel velké procento lidí neustále konzumuje alkohol. Tito lidé si zřejmě neuvědomují, že nadměrná konzumace alkoholu je hlavní příčinou vzniku civilizačních chorob. Doposud byla prokázána souvislost mezi konzumací alkoholu a karcinomu žaludku, jater, tlustého střeva, prsu, dutiny ústní, hltanu, hrtanu i jícnu. Platí, že čím více alkoholu člověk vypije, tím si zvýší riziko vzniku rakoviny (Gilík, 2011). Alkohol je velkým zdrojem energie, která však není energií pro svaly a tělo, ale jedná se o takzvané prázdné kalorie, které mohou přispívat ke vzniku obezity. Zhruba 20 – 60 gramů čistého alkoholu za den dokáže negativně působit na duševní i fyziologické pochody. Jedná se o litr piva a půl litru vína. Mnoho lidí konzumuje alkohol, aby zahnali stres. Avšak požitky z konzumace alkoholu je pouze krátkodobý. Po vyprchání alkoholu z těla se může u člověka, který prožívá dlouhodobý stres, vyskytnout tzv. stresová nemoc, což je stav, který přivádí další stres a ten způsobuje následný infarkt myokardu, různé rakoviny a hypertenzi (Křivohlavý, 1994). Světová zdravotnická organizace uvádí, že za nadměrnou dávku alkoholu je považována konzumace 60g alkoholu, což odpovídá zhruba 3 – 4 půllitřům piva nebo přibližně 0,5 litru vína (Centrum ekonomických a tržních analýz, s. 15).

U lidí, kteří pijí střídavě a pravidelně v malém množství, může mít alkohol na zdraví naopak pozitivní účinek, protože zlepšuje chuť k jídlu, zlepšuje funkci střev a pomáhá lépe trávit tuky (Gilík, 2011).

Co se týče zmiňovaných nápojů, uvedených v této bakalářské práci, přispívají také nealkoholické nápoje k negativním faktorům lidského zdraví, tedy k možnému či reálnému vzniku civilizačních chorob. Mezi tyto nápoje patří energetické nápoje. Rizika spojená s jejich nadměrnou konzumací závisí na aktuální kondici každého člověka, jeho zdravotním stavu i genetickým dispozicím. Díky nadměrné konzumaci kofeinu, který energetické nápoje obsahují, může člověku bušit srdce, může pociťovat bolest na hrudi, mít zvýšenou srdeční frekvenci, arytmií i hypertenzi. Mezi nejčastěji se vyskytující vedlejší účinky konzumace těchto nápojů pak patří bolesti hlavy, úzkost, zmatenost, podrážděnost a záchvaty. Velké množství cukru, které člověk do svého těla vypitím energetických nápojů, nad doporučený rámec, dostane, může způsobit nejen obezitu, tvorbu zubního kazu a citlivost zubů, ale především vývoj cukrovky (Rath, 2012).

1.6.3 Pitný režim

Největší složkou lidského organismu je voda, protože představuje zhruba 60 % celkové tělesné hmotnosti. Člověk získává vodu, jako tekutinu, ústy a z potravin, které konzumuje. Příjem i výdej tekutin by měl být vyrovnaný. Pokud tedy dospělý člověk, o hmotnosti 70 kg, zásobí za den své tělo 2 litry vody, 40 – 50 % této tekutiny vyloučí kůží a plícemi, asi 50 % močí a 3 – 10 % stolicí. Podle růstových potřeb tohoto jedince zadrží jeho organismus 0,5 – 3 % vody (Havlík, 2006). Čím méně toho za den člověk vypije, tím více je jeho tělo dehydratováno, a tak ztrácí energii. Nedostatek tekutin vnímají nejprve mozkové buňky, a tak dochází dříve k bolestem hlavy, později k poruchám psychiky. Větší ztráty vody pak vedou k poklesu fyzické i psychické výkonnosti, pocitu slabosti, nevolnosti i křečím. Autor Konopka (2004, s. 14) uvádí, že člověk běžně spotřebuje 1,5 až 2 litry tekutin denně, pro udržení vyrovnané bilance. V horkých letních dnech pak člověk vypije 2 až 3 litry nebo více. Lze se domnívat, že příjem vody do těla člověka se liší podle věku a potřeby se napít. Jak uvádí autorka Kunová (2011, s. 41), největší problémy s dodržáním pitného režimu mají v první řadě děti, poté senioři, pracovně přetíženi lidé a nakonec lidé, kteří hubnou.

V posledních letech byla voda z kohoutku vytlačena na okraj zájmů celé společnosti, díky široké nabídce balených vod a dalších druhů nápojů. Spotřebitelé vnímají balenou vodu jako ekologickou, nejlevnější, nejdostupnější a také chuťově příjemnou, na rozdíl od kohoutkové vody, jejíž chuť je v různých místech České republiky značně rozdílná (Kunová, 2011). Výhodou balených vod jsou také rozpuštěné minerální látky a filtrace, která odstraňuje chlór a zbavuje vodu nečistot. Každý člověk má svou vlastní optimální potřebu tekutin, která

se v čase mění. Člověk se sedavým zaměstnáním obvykle vypije méně tekutin (vody), než člověk, který se v práci aktivně hýbe nebo sportovec, který pro své výkony potřebuje čistou vodu jako zdroj energie. Některé reklamní i odborné texty uvádí, že každý člověk by měl vypít denně nejméně 2 až 3 litry vody, v horkých dnech pak 3 až 4 litry. Záleží však na každém jedinci a jeho potřebách. Pocit žízně značí, že je člověk dehydratován, naopak časté močení značí, že člověk vypil až moc tekutin během krátké doby. Ideální je tedy pít čistou vodu, případně pramenitou či slabě mineralizovanou, v průběhu celého dne již od rána, a regulovat spotřebu tekutin podle své aktuální zátěže a potřeby (Kožíšek, 2006).

Následující tabulka 1 zobrazuje vybrané tekutiny a jejich vliv na lidské zdraví. Z tabulky vyplývá, že voda a čaj jsou nejbezpečnější a nejzdravější tekutiny pro člověka. Jejich konzumace by se neměla přehánět, ale pokud člověk dodržuje správný pitný režim, nemusí se obávat nežádoucích účinků a dělá jen to nejlepší pro své zdraví.

Tabulka 1 Vliv vybraných tekutin na lidské zdraví

Druh nápoje	Hlavní složka	Pozitivní vlastnosti	Příčiny nadměrné konzumace	Vliv na civilizační choroby
Voda	minerály a rozpustné látky	Pomáhá látkové a energetické přeměně člověka, reguluje tělesnou teplotu, zajišťuje správný krevní oběh, podporuje funkci ledvin, vylučovací soustavy a funkci trávení.	Zvýšená močopudnost, pocení rukou, přetěžování ledvin a srdce.	Chlorovaná voda přispívá ke vzniku nádorových onemocnění.
Káva	kofein	Příjemné sensorické vlastnosti, povzbuzující účinky.	Dehydratace, sekrece žaludečních šťáv, tvorba žaludečních vředů. <u>Psychika</u> : úzkost, podrážděnost, deprese.	Infarkt myokardu, rakovina močového měchýře, rakovina prsu, neplodnost.
Čaj	kofein, minerální látky, ochranné látky, léčivé	Povzbuzující účinky.	Totéž co u vody.	-
Limonáda	Umělé aroma, konzervanty, sladidla, barviva, cukr, fosforečné soli, fruktózový sirup.	Příjemné sensorické vlastnosti.	Totéž, co u vody, dehydratace.	Obezita, cukrovka, osteoporóza, zubní kazy, poškození detoxikačních mechanismů člověka.
Džus	<u>Zdravé džusy</u> : vitamíny, vápník, železo, hořčík, draslík. <u>Nezdravé džusy</u> : cukr a látky obsažené	Brání vzniku aterosklerózy a nádorových chorob.	U nezdravých džusů hrozí riziko jako u konzumace limonád.	U nezdravých džusů hrozí riziko jako u konzumace limonád.

Zdroj: vlastní zpracování

II – PRAKTICKÁ ČÁST

2. CÍL A METODY POUŽITÉ PŘI ZPRACOVÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Praktická část práce obsahuje cíl práce a metodiku práce, včetně stanovených výzkumných předpokladů a provedeného dotazníkového šetření, které je stěžejní pro praktickou část. Na základě dostupných informací jsou zde uvedeny také výsledky podobných šetření provedených v zahraničí a v závěru praktické části jsou poté uvedeny návrhy a doporučená opatření do budoucna.

2.1 Cíl práce

Cílem práce je ověřit znalosti vybrané populační skupiny o moderních trendech v oblasti konzumace tradičních nápojů, ve vztahu ke zdraví, udržitelnosti zdraví a k civilizačním chorobám, a možnostech jejich ovlivnění správnou výživou a vhodným pitným režimem, a to pomocí dotazníkového šetření. Na základě získaných a vyhodnocených výsledků budou formulovány závěry a doporučení na základě provedeného dotazníkového šetření pro výběr vhodných tradičních nápojů v ČR a pitného režimu všeobecně a navrženy případné změny životního stylu. Výsledky dotazníkového šetření budou porovnány s dostupnými literárními údaji a bude srovnán tento stav v ČR a ve světě.

2.2 Metodika práce

K dosažení cíle práce byla využita metoda kvantitativního výzkumu, metoda Benchmarking, metoda komparace a na závěr dedukce zjištěných dat. Kvantitativní metoda se opírá o stanovené výzkumné předpoklady. Na základě stanovených výzkumných předpokladů bylo sestaveno dotazníkové šetření, které se skládá z uzavřených i polouzavřených otázek, určených pro široké spektrum respondentů. Otázek je celkem 15. Dotazníkové šetření bylo umístěno na server WWW.SURVIO.COM. Služba Survio byla oficiálně spuštěna v dubnu roku 2012. Jedná se o nástroj pro velmi snadnou tvorbu online dotazníků, který je poskytován uživatelům zdarma. Tento server obsahuje desítky předpřipravených vzorů dotazníků i grafických šablon. Uživatel si také může sestavit vlastní otázky a možné odpovědi, a zvolit jejich strukturu. Sesbírané odpovědi jsou automaticky zpracovány do přehledných výsledků, převážně do sloupcových grafů (survio.com/cs/o-nas). Dotazník byl na tento server umístěn dne 4. 12. 2019 a na jeho vyplnění měli respondenti čas měsíc, do 4. 1. 2020. V základní, neplacené verzi, může dotazníkové šetření vyplnit maximálně 100 respondentů. Vzhledem

k tomu, že původně byl dotazník sestaven v souboru Microsoft Office Word, musely být některé otázky, ve formě tabulky, upraveny pro správnou slučitelnost s možnostmi serveru Survio. Tudíž se počet otázek rozšířil na 41. Následující obrázek 3 zobrazuje původní verzi 8. otázky dotazníkového šetření, která zkoumala konzumaci všech uvedených alkoholických nápojů najednou. Obrázek 4 pak zobrazuje novou verzi této otázky na serveru Survio, díky které byl dotazník rozšířen, a data nemohla být zpracována do tabulky. Tato otázka na serveru pokračuje stejným stylem, tedy 8. (B) se týká vína, 8. (C) lihovin atd. Stejný postup byl zvolen u otázky č. 9, 12 a 13.

Obrázek 3 Původní verze 8. otázky dotazníkového šetření v aplikaci MS Office Word

8) Jak často konzumujete uvedené ALKOHOLICKÉ nápoje? (označte křížkem)

Druh alkoholického nápoje	Četnost konzumace					
	1x – 2x týdně	3x – 4x týdně	každý den	párkrát za měsíc	méně často	ne Konzumují vůbec
Pivo						
Vino						
Lihoviny						
Alkoholické koktejly a likéry						
Jiné:						

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 4 Nová verze 8. otázky dotazníkového šetření na serveru Survio

8. (A) Jak často konzumujete ALKOHOLICKÝ NÁPOJ - PIVO?*

Vyberte jednu odpověď

- 1x - 2x týdně
- 3x - 4x týdně
- Každý den
- Párkrát za měsíc
- Méně často
- Nekonzumují vůbec

Zdroj: vlastní zpracování

Kromě toho, že byl dotazník umístěn na server Survio, byl odkaz na něj umístěn také na sociální síť Facebook a rozeslán několika lidem pomocí emailu. Za uvedenou dobu bylo vyplněno celkem 102 dotazníků. V základní neplacené verzi však mohou být použity odpovědi pouze od 100 respondentů, a tak bylo zjištěno 100 rozdílných odpovědí. Zbývající odpovědi nemohly být vyhodnoceny. Graficky znázorněné odpovědi byly zaneseny, formou obrázků, do souboru Microsoft Office Word, a použity pro tuto bakalářskou práci. Jednotlivé odpovědi byly pečlivě okomentovány. Určité vybrané ukazatele byly také měřeny pomocí metody Benchmarking. Například počet vypitých piv byl porovnán z hlediska historických hodnot, stejně jako spotřeba alkoholu v ČR za dané historické období. Na základě výsledků šetření byly vyhodnoceny stanovené výzkumné předpoklady. Pomocí metody komparace bylo provedené šetření porovnáno s podobnými šetřeními týkajícími se zahraničí. Nakonec, pomocí dedukce, jsou v závěru praktické části této práce uvedeny také návrhy a doporučená opatření do budoucna, vyplývající z provedeného dotazníkového šetření.

2.2.1 Výzkumné předpoklady (hypotézy)

Výzkumné předpoklady slouží pro sestavení vhodných otázek k dotazníkovému šetření. S jejich pomocí mohou být v šetření správně formulovány otázky, které pomohou tazateli ověřit každý předpoklad a dobrat se tak cíli bakalářské práce. Výzkumné předpoklady jsou následující:

VP1: *„Respondenti konzumující tradiční alkoholické i nealkoholické nápoje se nezajímají o současné moderní trendy v oblasti konzumace těchto nápojů“.*

VP2: *„Současné moderní trendy v oblasti konzumace tradičních nápojů využívá méně než polovina respondentů, tedy méně než 50 %“.*

VP3: *„Respondenti konzumují tradiční nápoje v daném množství, bez ohledu na své zdraví a na možný výskyt civilizačních chorob“.*

VP4: *„Více než polovina respondentů nežije zdravým životním stylem“.*

VP5: *„Respondenti konzumují pravidelně, 1x – 2x týdně, alkoholické nápoje“.*

2.3 Dotazníkové šetření

Plné znění všech otázek je uvedeno v příloze č. 1 této práce. Vzhled dotazníku umístěného na server Survio lze vidět v příloze č. 2. S výsledky k otázkám č. 1 – 7 lze pracovat přímo, přes server Survio. Stejně tak s otázkami č. 10, 11, 14 a 15, které jsou na serveru očíslovány jako č. 18, 19, 40 a 41. Zbývající odpovědi byly, i přes vyhodnocení na umístěném serveru, zaneseny do programu Microsoft Office Excel, kde byly zvlášť vyhodnoceny, kvůli sjednocení odpovědí, jak je uvedeno v původním dotazníku tvořeného v programu Microsoft Office Word.

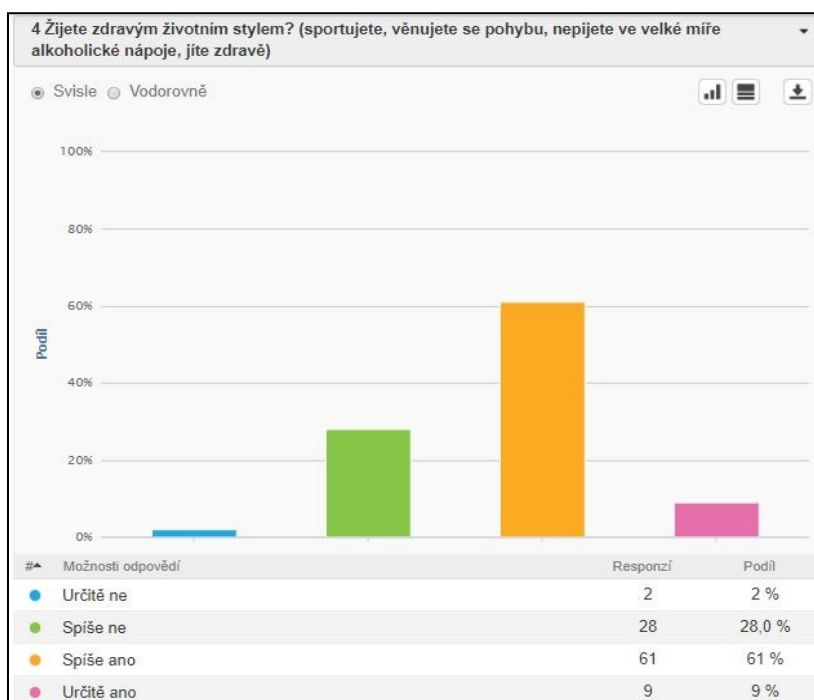
Otázka č. 1 zkoumala, zda je daný respondent muž nebo žena. Z celkového počtu 100 respondentů bylo 77 % žen a 23 % mužů.

Z odpovědí na otázku č. 2 vyplynulo, že nejvíce respondentů bylo ve věkové kategorii 21 – 30 let, jak uvedlo 45 % dotazovaných. Další početnou skupinou respondentů byli muži a ženy ve věku 31 – 40 let (37 %). Celkem 11 % respondentů bylo ve věku 41 – 50 let, dalších 5 % mělo více než 50 let a 2 % respondentů byli ženy a muži ve věku 18 – 20 let.

Na otázku č. 3 odpovídali respondenti v 87 % případů kladně, tedy jsou zcela zdraví (60 %) nebo mají občasné, ale mírné zdravotní problémy (27 %). Dalších 9 % respondentů trpí civilizačními chorobami, jako je kardiovaskulární nebo nádorové onemocnění, cukrovka, psychické potíže či poruchy příjmu potravy. Zbývající 4 % respondentů neví, jaký je jejich současný zdravotní stav. Vzhledem k tomu, že je 82 % respondentů v mladém věku (21 – 40 let), lze se domnívat, že tyto respondenti uvedli, že netrpí civilizačními chorobami, což je pozitivní skutečnost. Z odpovědí nelze zjistit, zda další 2 % respondentů, ve věku 18 – 20 let, trpí uvedenými chorobami nebo jsou zcela zdraví.

Otázka č. 4 zkoumala, zda respondenti žijí zdravým životním stylem, což znamená, že sportují, věnují se pohybu, nepijí ve velké míře alkoholické nápoje a jí zdravě.

Obrázek 5 Zdravý životní styl respondentů

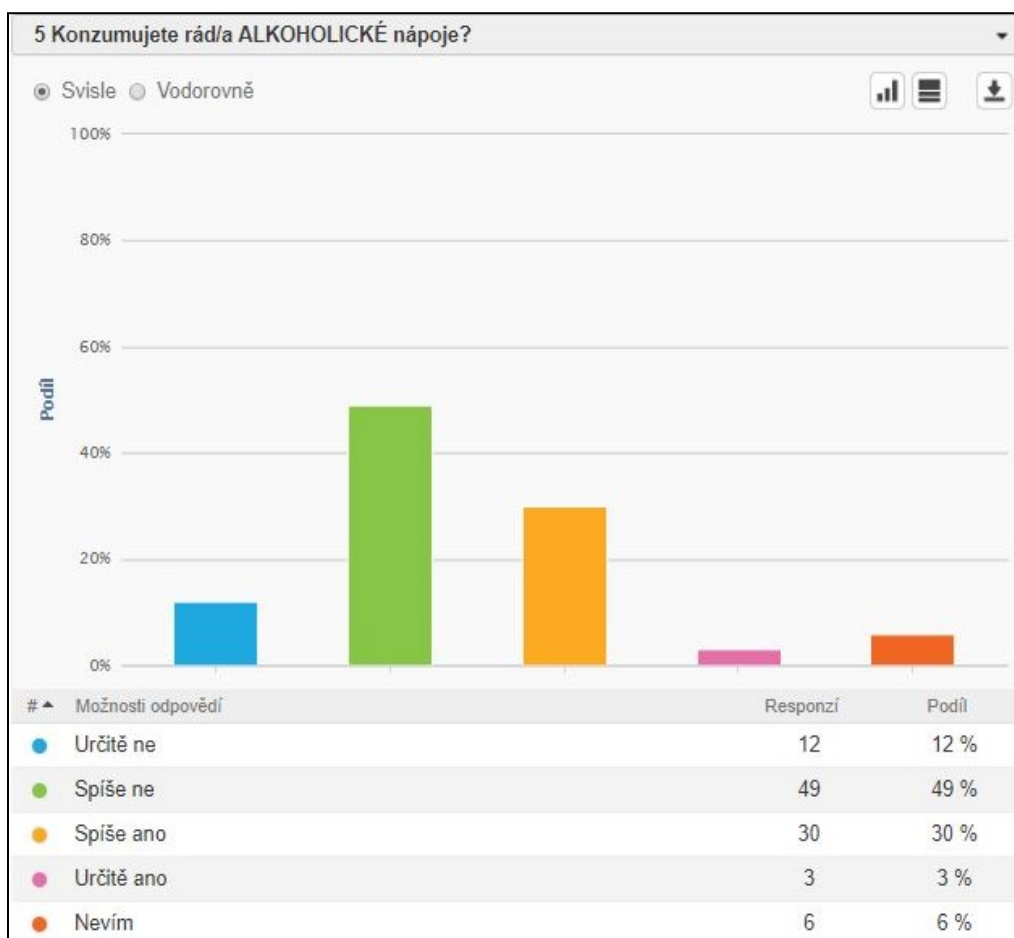

Zdroj: Server Survio, 2020. [online]. [cit. 12. ledna 2020]. Dostupné z: www.survio.com.

Odpovědi jsou zachyceny na obrázku 5 a vyplývá z nich, že celkem 70 % respondentů žije zdravým životním stylem, z toho 61 % respondentů uvedlo odpověď „spíše ano“ a 9 % uvedlo „určitě ano“. Zbývajících 30 % respondentů zdravým životním stylem nežije, z toho 28 % spíše ne a 2 % respondentů určitě ne. Pozitivní skutečností je, že více než polovina dotazovaných má tendenci sportovat, nekonzumovat alkoholické nápoje a dělat vše dobré pro své zdraví. Lze se domnívat, že právě tyto respondenti netrpí civilizačními chorobami, což však nelze ve 100 % potvrdit.

Odpovědi na otázku č. 5 jsou zachyceny na obrázku 6. Tato otázka měla za úkol zjistit, zda respondenti konzumují rádi alkoholické nápoje.

Obrázek 6 Konzumujete rád/a ALKOHOLICKÉ nápoje?

Zdroj: Zdroj: Server Survio, 2020. [online]. [cit. 12. ledna 2020]. Dostupné z: www.survio.com.

Z odpovědí vyplývá, že větší polovina dotazovaných nekonsumuje ráda alkoholické nápoje. Celkem 49 % respondentů uvedlo možnost „spíše ne“ a 12 % „určitě ne“. Naopak 30 % respondentů má spíše rádo alkoholické nápoje a další 3 % jsou přesvědčena, že je konzumují určitě rádi. Zbývajících 6 % respondentů neví, zda rádi konzumují alkoholické nápoje.

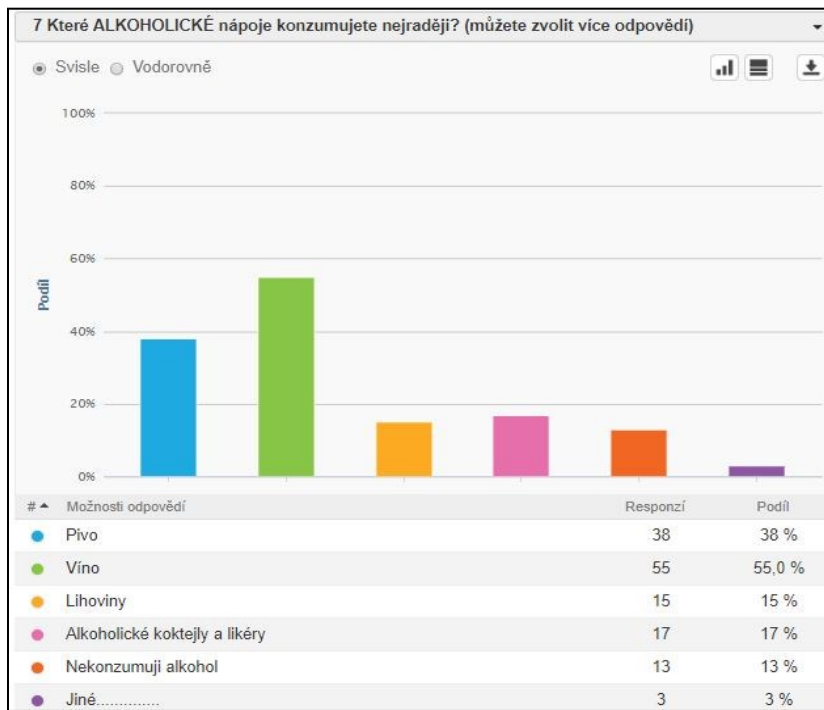
Otázka č. 6 zkoumala, jaké je nejvyšší dosažené vzdělání respondentů. Shodně po 42 % respondentů uvedlo, že dosáhli středoškolského vzdělání s maturitou či vysokoškolského vzdělání. Dalších 12 % respondentů má dokončeno středoškolské vzdělání s vyučením a 5 % respondentů má pouze základní vzdělání.

Od následující sedmé otázky se již dotazník týká konzumace alkoholických i nealkoholických nápojů, jejich druhů, množství apod. Otázka č. 7 tak měla za úkol zjistit,

kteřé alkoholické nápoje respondenti nejraději konzumují, přičemž mohli zvolit i více odpovědí.

Obrázek 7 Oblíbenost v konzumaci vybraných ALKOHOLICKÝCH nápojů

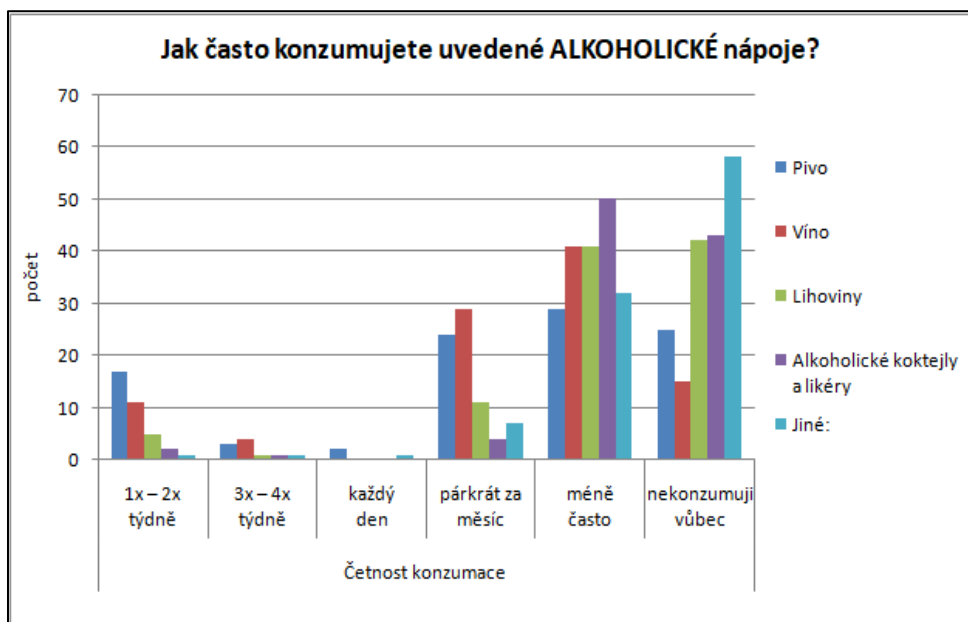

Zdroj: Server Survio, 2020. [online]. [cit. 12. ledna 2020]. Dostupné z: www.survio.com.

Obrázek 7 znázorňuje odpovědi respondentů, ze kterých vyplývá, že nejoblíbenějším alkoholickým nápojem je pro 55 % dotazovaných víno. Na druhém místě s 38 % se umístilo pivo. 17 % respondentů konzumuje nejraději alkoholické koktejly a likéry, 15 % lihoviny a 3 % dotazovaných konzumuje nejraději jiný alkoholický nápoj, především šampaňské. Zbývajících 13 % dotazovaných nekonzumuje alkohol vůbec. Z těchto odpovědí vyplývá, že víno a pivo patří stále k nejoblíbenějším nápojům občanů České republiky. Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole, v posledních letech mírně klesá spotřeba piva. Spotřeba vína si drží stálý pohyb na křivce, a tak není překvapením, že víno označili respondenti za oblíbenější nápoj před pivem. V oblibě jsou také alkoholické koktejly a likéry, u kterých vzrůstají možnosti jejich přípravy, kombinace barev, způsobů podávání apod.

Otázka č. 8 se týkala četnosti konzumace vybraných alkoholických nápojů.

Obrázek 8 Četnost konzumace vybraných ALKOHOLICKÝCH nápojů

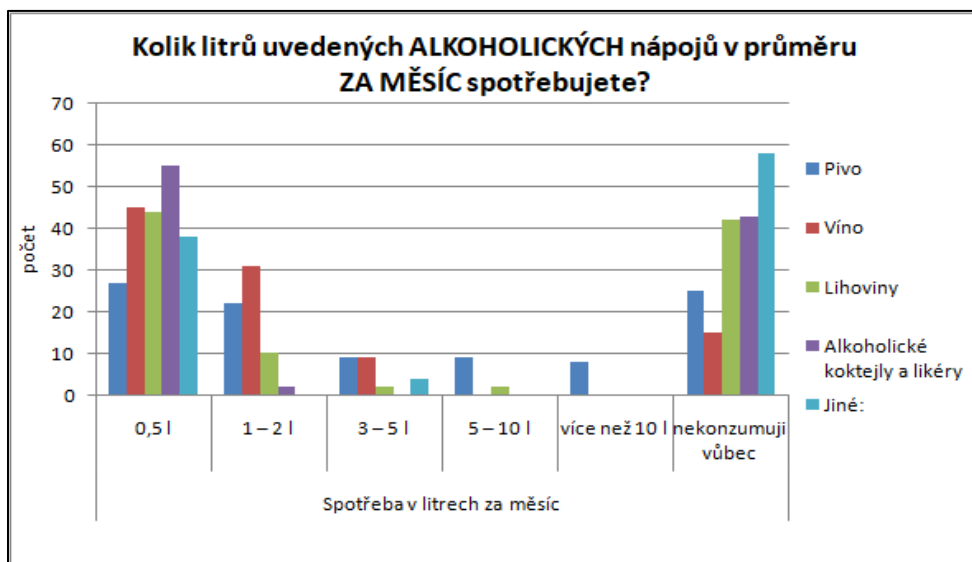

Zdroj: vlastní zpracování

Jak ukazuje obrázek 8, nejčastěji respondenti konzumují pivo a víno. 2 % respondentů konzumuje pivo každý den. Jedno procento dotazovaných také každý den konzumuje jiný alkoholický nápoj, jak již bylo uvedeno, jedná se o šampaňské. Dalších 17 % respondentů konzumuje pivo 1x – 2x týdně a 3 % 3x – 4x týdně. Dalších 53 % respondentů konzumuje pivo pouze párkrát za měsíc nebo méně často a 25 % jej nekonzumuje vůbec. Víno konzumuje 1x – 2x týdně 11 % respondentů a další 4 % jej konzumují 3x – 4x týdně. Žádný z respondentů nekonzumuje víno každý den. Celkem 70 % respondentů konzumuje víno párkrát za měsíc nebo méně často a 15 % jej nekonzumuje vůbec. U lihovin a alkoholických koktejlů a likérů byly zjištěny téměř totožné výsledky. 1x – 2x týdně konzumuje lihoviny 5 % respondentů a 2 % konzumuje alkoholické koktejly a likéry. Žádný respondent nekonzumuje tyto nápoje každý den. 52 % respondentů konzumuje lihoviny párkrát za měsíc nebo méně často, stejně tak je tomu u alkoholických koktejlů a likérů, které takto konzumuje 54 % respondentů. 42 % dotazovaných nekonzumuje lihoviny vůbec a o jedno % více nekonzumuje alkoholické koktejly a likéry. Jiné alkoholické nápoje nekonzumuje vůbec 58 % respondentů a 39 % je konzumuje párkrát za měsíc nebo méně často. Shodně po 1 % konzumují respondenti šampaňské každý den, 3x – 4x týdně i 1x – 2x týdně.

Devátá otázka zkoumala průměrnou měsíční spotřebu vybraných alkoholických nápojů v litrech.

Obrázek 9 Průměrná spotřeba vybraných ALKOHOLICKÝCH nápojů za měsíc (v litrech)

Zdroj: vlastní zpracování

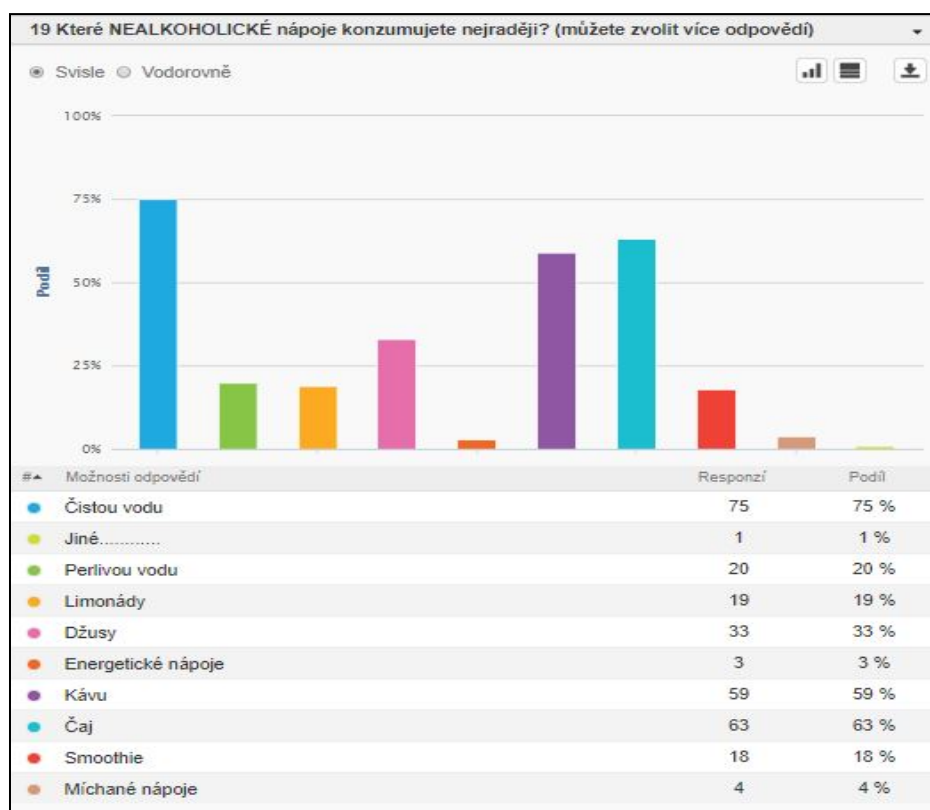
Z obrázku 9 vyplývá, že respondenti spotřebovávají v průběhu měsíce nejvíce víno, přičemž 45 % respondentů jej zkonsumuje v objemu 0,5 litrů, 31 % v objemu 1 až 2 litry a 9 % respondentů v objemu 3 – 5 litrů. Zbývajících 15 % respondentů uvedlo, že víno nekonzumuje vůbec. Na druhém místě se umístilo pivo, kterého zkonsumuje v objemu 0,5 litrů za měsíc 27 % respondentů a 22 % v objemu 1 až 2 litry. Po 9 % respondenti uvedli, že zkonsumují za měsíc v průměru 3 až 5 nebo 5 až 10 litrů piva. 8 % respondentů uvedlo, že za měsíc v průměru zkonsumuje více než 10 litrů piva. Zbývajících 25 % respondentů pivo nekonzumuje vůbec. U lihovin a alkoholických koktejlů a likérů je zkonsumované množství největší u půllitrového objemu. Konkrétně lihovin zkonsumuje 44 % respondentů v průměru 0,5 litru za měsíc a 10 % v objemu 1 až 2 litry. Koktejly a likéry zkonsumuje 55 % respondentů v objemu 0,5 litru za měsíc a pouze 2 % v objemu 1 až 2 litry. 38 % respondentů zkonsumuje jiný alkohol v objemu půl litru za měsíc, především, jak již bylo uvedeno, se jedná o šampaňské. Z dat vyplývá, že co se týče objemu, nejvíce respondenti zkonsumují za měsíc víno, jak uvedlo celkem 85 % respondentů. Dalších 75 % respondentů konzumuje pivo, 58 % lihoviny a 57 % alkoholické koktejly a likéry. Nejvíce půllitrových sklenic, případně

jiných sklenic, které v součtu vyjádří objem půl litru, zkonsumují respondenti u alkoholických koktejlů a likérů (55 %).

Otázka č. 10 zkoumala, zda respondenti konzumují rádi nealkoholické nápoje. S potěšením lze konstatovat, že 85 % respondentů rádo konzumuje nealkoholické nápoje, z toho 60 % zvolilo možnost „určitě ano“ a 25 % „spíše ano“. Dalších 13 % respondentů spíše nerado konzumuje nealkoholické nápoje a shodně po 1 % uvedli možnost „určitě ne“ a „nevím“. Někteří respondenti vnímají konzumaci nealkoholických nápojů jako nutnost, aby uspokojili potřeby svého těla. Samotná konzumace nealkoholických nápojů je však neláká. Rádi se něčeho napijí až při pocitu žízně. V těchto případech mohou daní respondenti v průběhu času onemocnět nebo trpět dehydratací, bolestmi hlavy a dalšími poruchami, spojenými s nedostatkem tekutin.

Následující otázka č. 11 zkoumala, které nealkoholické nápoje konzumují respondenti nejraději, přičemž mohli zvolit více odpovědí.

Obrázek 10 Oblíbenost v konzumaci vybraných NEALKOHOLICKÝCH nápojů

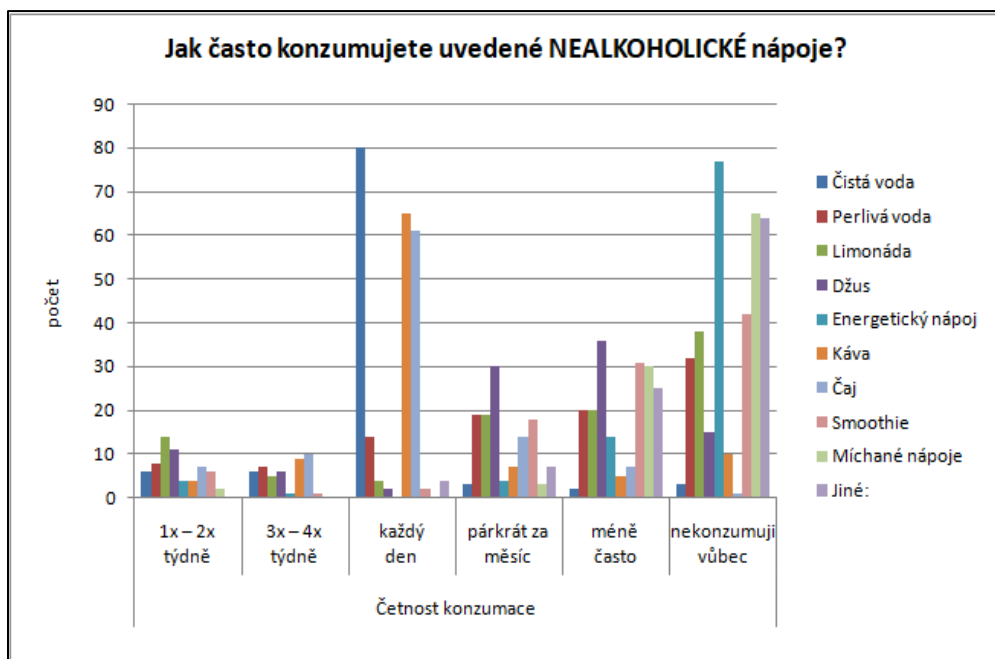

Zdroj: Server Survio, 2020. [online]. [cit. 12. ledna 2020]. Dostupné z: www.survio.com.

Z obrázku 10 vyplývá, že nejoblíbenějším nealkoholickým nápojem je čistá voda (75 %), čaj (63 %) a káva (59 %). V prvních dvou případech se jedná o velmi pozitivní skutečnost. Čistá voda a čaj jsou tekutiny prospěšné lidskému zdraví a mají nejlepší vliv na lidský organismus. Co se týče pití kávy, velmi záleží na tom, v jakém množství jí daný člověk vypije přes den, a zda následně tělu doplní jiné tekutiny, které následky dehydratace, způsobené pitím kávy, zmírní nebo úplně vyloučí. Dalším nejoblíbenějším nealkoholickým nápojem jsou džusy (33 %), perlivá voda (20 %), limonády (19 %), smoothie (18 %), míchané nápoje (4 %), energetické nápoje (3 %) a jiné nealkoholické nápoje, zejména minerální vody (1 %). Pití džusů a limonád je oblíbené u ne příliš malého procenta respondentů. Jak již bylo řečeno, u konzumace těchto tekutin je důležité, aby měl člověk přehled o tom, kolik těchto tekutin za den vypije, a zda poté tělu doplní i jiné, především neslazené nápoje.

Otázka č. 12 zjišťovala, jak často respondenti konzumují vybrané nealkoholické nápoje.

Obrázek 11 Četnost konzumace vybraných NEALKOHOLICKÝCH nápojů

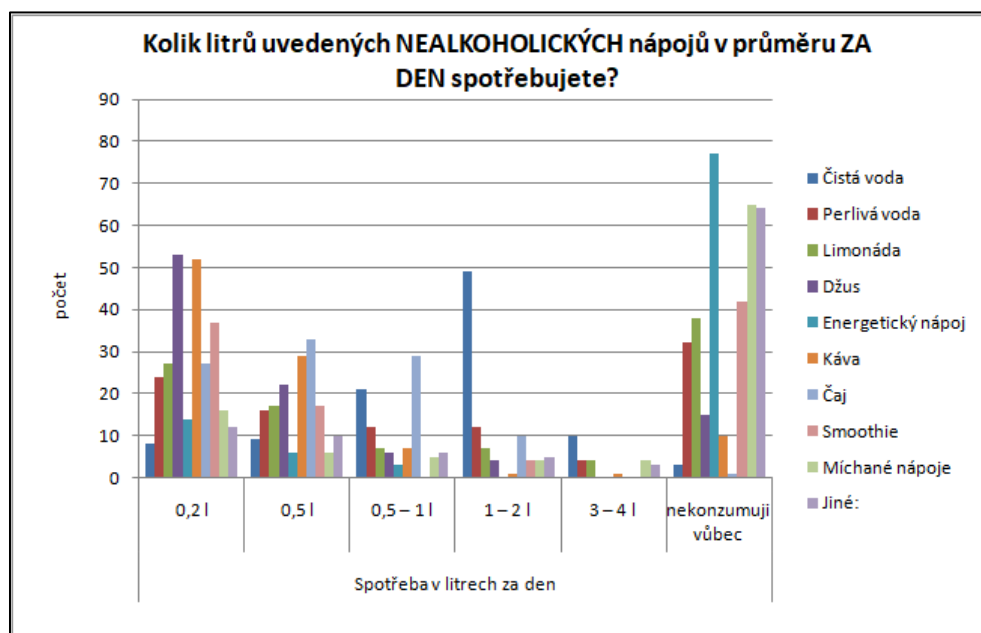
Zdroj: vlastní zpracování

Z odpovědí na obrázku 11 vyplynulo, že nejčastěji respondenti konzumují čistou vodu (80 %), a to každý den. Každý den také nejvíce konzumují kávu (65 %) a čaj (61 %). Tyto výsledky jsou velmi pozitivní. Záleží však také na množství těchto tekutin, které respondenti vypijí, což ukáží až odpovědi u následující otázky. Respondenti konzumují každý den téměř

všechny uvedené nealkoholické nápoje, s výjimkou energetických nápojů, které konzumují spíše 1x –2x týdně či párkrát za měsíc, jak uvedlo shodně 4 % respondentů, případně vůbec (77 %), a s výjimkou míchaných nápojů, které jsou konzumovány méně často (30 %) nebo vůbec (65 %). Každý den konzumují respondenti také perlivou vodu (14 %) a limonádu (4 %). Párkrát za měsíc jsou konzumovány všechny uvedené nealkoholické nápoje, nejvíce džus (30 %). 1x – 2x týdně je nejvíce konzumována limonáda (14 %) a džus (11 %). Míchané nápoje a smoothie jsou konzumovány méně často, než jak uváděly možnosti výběru.

Otázka č. 13 zkoumala, kolik litrů uvedených nealkoholických nápojů respondenti spotřebují v průměru za den. Obrázek 12 zobrazuje, že respondenti spotřebují za den v průměru 3 – 4 litry čisté vody (10 %), přičemž 49 % respondentů uvedlo, že za den vypijí v průměru 1 – 2 litry čisté vody. Do jednoho litru spotřebuje za den 29 % respondentů čaj, 21 % respondentů čisté vody a 12 % perlivé vody. Zhruba půl litru vypije v průměru za den 33 % respondentů čaj, 29 % kávy, 22 % džusu, 17 % limonády a smoothie a 16 % perlivé vody. V průměru 2 dcl vypije 53 % respondentů džus, 52 % kávu, 37 % smoothie, 27 % limonádu a čaj, 24 % perlivou vodu, 16 % míchané nápoje a 14 % energetické nápoje. Pouze 2 dcl čisté vody vypije za den jen 8 % respondentů a půl litru čisté vody jen 9 % respondentů. 3 % respondentů uvedla, že čistou vodu nekonzumují vůbec. Překvapivě 3 – 4 litry kávy vypije v průměru za den 1 % respondentů a další 4 % takto zkonzumují míchané nápoje, perlivou vodu a limonádu. Do jednoho litru denně jsou konzumovány všechny uvedené nealkoholické nápoje, s výjimkou smoothie.

Obrázek 12 Průměrná spotřeba vybraných NEALKOHOLICKÝCH nápojů za den (v litrech)

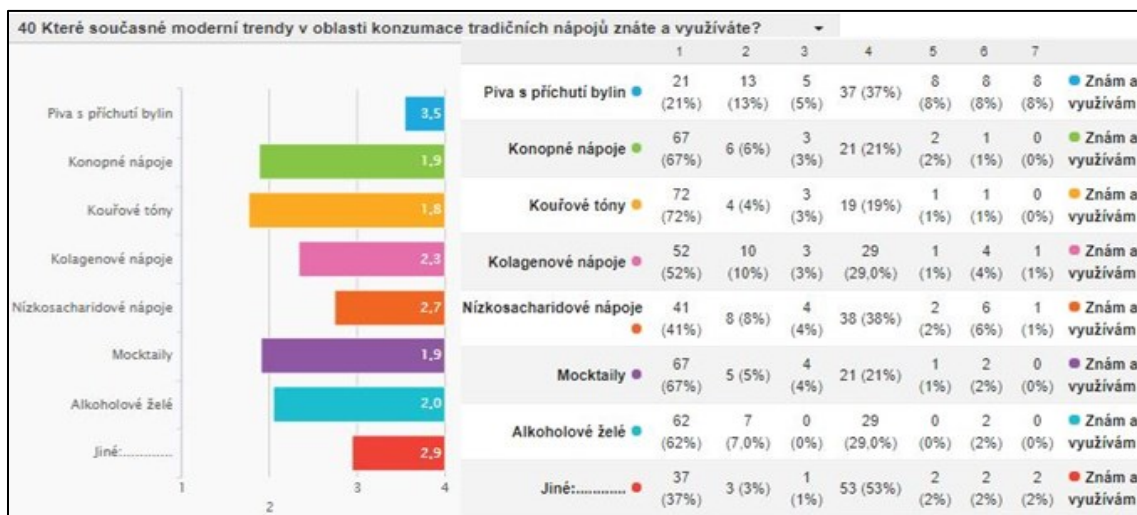

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 14 měla za úkol zjistit, které současné moderní trendy v oblasti konzumace tradičních nápojů respondenti znají a využívají. Jak zobrazuje obrázek 13, nejznámější jsou u respondentů nízkosacharidové nápoje, piva s příchutí bylin, alkoholové želé a kolagenové nápoje. Piva s příchutí bylin zná a využívá celkem 24 % respondentů. Dalších 37 % respondentů tyto moderní nápoje zná, ale nevyužívá. Zbývajících 39 % respondentů tento moderní trend vůbec nezná. Pro 9 % respondentů jsou oblíbené nízkosacharidové nápoje. Dalších 38 % dotazovaných tento moderní trend zná, ale nevyužívá a zbylých 53 % respondentů o nízkosacharidových nápojích dosud neslyšelo. Podobně jsou na tom kolagenové nápoje a jiné nápoje, které zná a využívá shodně 6 % respondentů. Stejně tak 29 % respondentů tyto nápoje zná nebo o nich slyšelo, ale nevyužívají je ke konzumaci. Zbylých 65 % respondentů kolagenové nápoje vůbec nezná. Konopné nápoje, stejně jako mocktaily zná a využívá pouze 3 % respondentů. Dalších 21 % tyto moderní nápoje zná, ale nevyužívá. Nápoje s kouřovými tóny, stejně jako alkoholové želé zná a využívá pouze 2 % dotazovaných. Alkoholové želé vůbec nezná 69 % respondentů a nápoje s kouřovými tóny jsou cizí pro 76 % respondentů. Ze zjištěných výsledků vyplývá, že se respondenti částečně orientují v současných moderních trendech v oblasti konzumace tradičních nápojů, avšak nejsou jim příliš blízké. Jen velmi malé procento dotazovaných zná i využívá vybrané moderní trendy dnešní doby. Více než polovina dotazovaných nemá blízký vztah k moderním

nápojům. Některé znají jen podle názvu nebo s nimi již měli malou zkušenost, ale pravidelná konzumace takto upravovaných nápojů je pro respondenty cizí.

Obrázek 13 Znalost současných moderních trendů v oblasti konzumace tradičních nápojů

Zdroj: Server Survio, 2020. [online]. [cit. 12. ledna 2020]. Dostupné z: www.survio.com.

Poslední otázka č. 15 se týkala oblíbenosti konzumace tradičních nápojů. Jejím cílem bylo zjistit, zda respondenti konzumují jejich oblíbené tradiční nápoje raději v klasické úpravě nebo v jejich moderní verzi. Mezi klasickou úpravou nápoje patří například klasicky načepované a hořké pivo nebo mojito podávané tradičně s mátou a citronem. Naproti tomu moderní verze nápojů nabízí například piva s příchutí bylin, mojito s kouřovými tóny apod. Z odpovědí vyplynulo, že 54 % respondentů preferuje výhradně klasickou úpravu nápojů. Dalších 32 % respondentů rádo občas zkouší jejich moderní verzi, přičemž dalších 8 % respondentů pravidelně střídá konzumaci klasické a moderní úpravy nápojů. Zbýlých 6 % respondentů preferuje výhradně moderní úpravu nápojů. Z těchto výsledků vyplývá pozitivní fakt, že respondenti rádi objevují a ochutnávají nové trendy v oblasti konzumace tradičních nápojů. Lze předpokládat, že je zajímavější nové chutě, barvy, tvary, příprava a další faktory, namísto již známých a léty ověřených nápojů, které mohou být pro některé respondenty nudné, nezajímavé a ničím nepřekvapující. Větší polovina dotazovaných však i přes nové moderní trendy dává stále přednost tomu, co znají dlouhá léta.

Nechtějí znát nové chutě, barvy či tvary nápojů. Jsou spokojeni s jejich klasickou úpravou, která je zřejmě dosud nezklamala natolik, aby se začali více zajímat o nové moderní trendy v oblasti konzumace tradičních nápojů.

2.3.1 Vyhodnocení výzkumných předpokladů

Po provedeném dotazníkovém šetření a zjištěných výsledcích je nutné vyhodnotit výzkumné předpoklady, které jsou součástí splnění cíle bakalářské práce.

VP1, který říkal, že „*respondenti konzumující tradiční alkoholické i nealkoholické nápoje se nezajímají o současné moderní trendy v oblasti konzumace těchto nápojů*“, lze vyloučit. Ze zjištěných výsledků vyplývá, že respondenti se zajímají o současné moderní trendy a dokonce ve 46 % případů se o současné moderní trendy nejen zajímají, ale také jim dávají při konzumaci přednost nebo alespoň střídají konzumaci klasických a moderních nápojů. Z toho 6 % respondentů preferuje výhradně moderní verzi nápojů při jejich konzumaci. Nejznámější jsou u respondentů nízkosacharidové nápoje, piva s příchutí bylin, alkoholové želé a kolagenové nápoje.

VP2 říkal, že „*současné moderní trendy v oblasti konzumace tradičních nápojů využívá méně než polovina respondentů, tedy méně než 50 %*“. Tento výzkumný předpoklad lze potvrdit. Jak již bylo uvedeno, celkem 46 % respondentů zná a využívá současné moderní trendy v oblasti konzumace tradičních nápojů. 32 % respondentů rádo občas zkouší jejich moderní verzi, přičemž dalších 8 % respondentů pravidelně střídá konzumaci klasické a moderní úpravy nápojů. Zbylých 6 % respondentů preferuje výhradně moderní úpravu nápojů.

VP3 říkal, že „*respondenti konzumují tradiční nápoje v daném množství, bez ohledu na své zdraví a na možný výskyt civilizačních chorob*“. Vzhledem ke skutečnosti, že 70 % respondentů žije zdravým životním stylem, tedy sportují nebo se pravidelně věnují pohybu, snaží se jíst zdravě a nepít ve velké míře alkoholické nápoje, jistě si hlídají svůj zdravotní stav. U těchto respondentů zřejmě nehrozí výskyt civilizačních chorob, i když tyto choroby mohou postihnout také zdravého člověka. Celkem 60 % respondentů uvedlo, že jsou zcela zdraví a dalších 27 % uvedlo, že mají výjimečně mírné zdravotní potíže. S tím souvisí, zřejmě, také výpověď respondentů, že nemají rádi alkoholické nápoje, jak uvedlo celkem 61 % z nich. Dá se tedy říci, že respondenti konzumují tradiční nápoje, s ohledem na své zdraví, které si hlídají, a na možný výskyt civilizačních chorob. Vzhledem k tomu, že větší polovina respondentů žije zdravým životním stylem a neradi konzumují alkoholické nápoje, které bývají jednou z hlavních příčin výskytu civilizačních chorob, můžeme tento výzkumný předpoklad vyloučit.

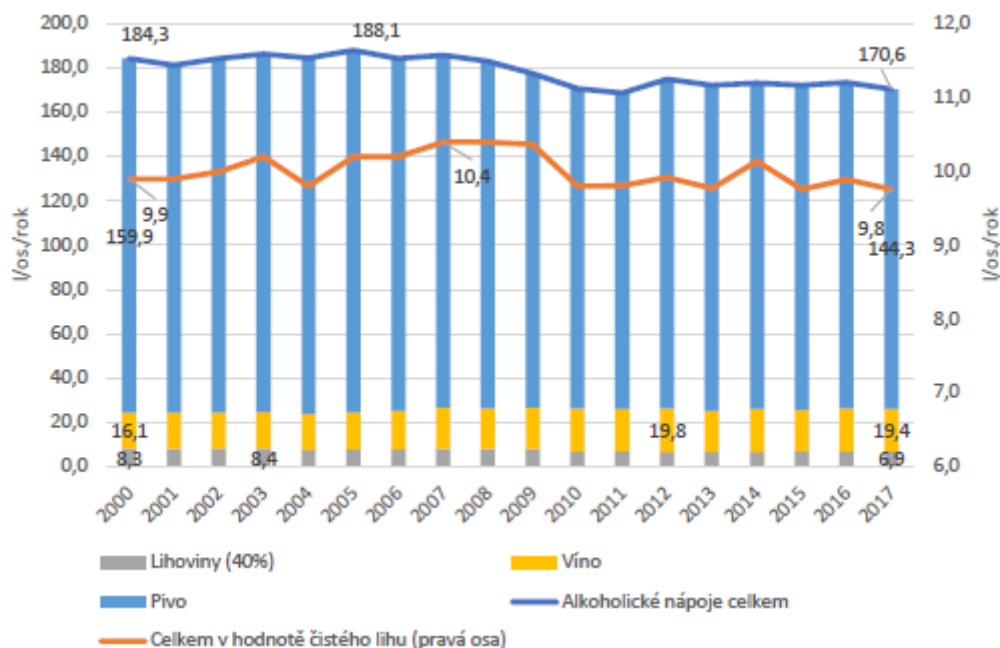
VP4, který tvrdil, že „více než polovina respondentů nežije zdravým životním stylem“, lze vyvrátit. Z odpovědí vyplynulo, že celkem 70 % respondentů žije zdravým životním stylem a pouze 30 % nikoli. 70 % respondentů má tedy tendenci sportovat, nekonzumovat alkoholické nápoje a dělat vše dobré pro své zdraví. U zbývajících 30 % respondentů lze polemizovat nad tím, proč označují svůj životní styl za nezdravý. Někteří z těchto respondentů tak učinili z toho důvodu, že konzumují alkoholické nápoje, a to buď výjimečně, nebo pravidelně. Další nesportují nebo nemají žádný pravidelný pohyb nebo nedodržují zdravou stravu.

VP5 říkal, že „respondenti konzumují pravidelně, 1x – 2x týdně, alkoholické nápoje“. Tento předpoklad lze potvrdit. Všechny uvedené alkoholické nápoje, tedy pivo, víno, lihoviny, alkoholické koktejly a likéry i jiné alkoholické nápoje, konzumují respondenti 1x – 2x týdně. V tomto období konzumují nejvíce pivo (17 %), poté víno (11 %). Lihoviny takto konzumuje 5 % respondentů a alkoholické koktejly a likéry 2 %. Šampaňské konzumuje 1x – 2x týdně 1 % respondentů.

2.4 Metoda Benchmarking

Pomocí metody Benchmarking je vhodné porovnat vybrané ukazatele uvedené v této bakalářské práci. Vzhledem k dostupnosti potřebných údajů, budou porovnávány vybrané ukazatele z historického hlediska. K vybraným ukazatelům je vhodné zařadit konzumaci piva, které patří mezi nejoblíbenější nápoj českých spotřebitelů, dále víno a další vybrané alkoholické i nealkoholické nápoje, uvedené v této bakalářské práci. Jak ukazuje obrázek 14, spotřeba alkoholických nápojů v průběhu let neustále mírně klesá. Největší pokles je zaznamenán u lihovin a piva. Naopak spotřeba vína mírně roste. Tento obrázek je doplněn dále o tabulku 2, která zachycuje spotřebu vybraných alkoholických i nealkoholických nápojů v litrech (případně v kg), na obyvatele za rok. Je skutečně vidět, že spotřeba nealkoholických nápojů roste. Spotřeba čaje a kávy je téměř srovnatelná se spotřebou v roce 2009. Spotřeba minerálních vod se blíží roku 2012 a spotřeba limonád roku 2015. Naopak spotřeba alkoholických nápojů mírně klesá. Zejména spotřeba piva, která se blíží hodnotám spotřeby z roku 2010. Spotřeba lihovin dosahuje hodnot z roku 2016. Spotřeba vína naopak mírně roste a momentálně dosahuje historicky nejvyšších hodnot.

Obrázek 14 Spotřeba alkoholických nápojů na jednoho obyvatele v ČR

Zdroj: zpracováno podle ČSU – https://www.czso.cz/documents/10180/62755322/32018118_0303.pdf/d7db0579-8a3f-43ec-b8c8-73337ca696d5?version=1.0

Tabulka 2 Spotřeba vybraných alkoholických a nealkoholických nápojů v ČR na obyvatele

Druh nápoje	měřicí jednotka	Rok									
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Čaj	kg	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3
Káva	kg	2,2	2,0	2,3	2,0	1,9	2,2	1,9	2,0	2,0	2,1
Minerální vody	l	67,0	66,0	65,0	63,0	59,0	55,0	56,4	57,5	55,3	62,5
Limonády	l	109,0	110,0	106,0	104,0	98,0	94,0	92,8	89,2	89,3	92,9
Pivo	l	150,7	144,4	142,5	148,6	147,0	147,0	146,6	146,9	144,3	145,2
Vino	l	18,7	19,4	19,4	19,8	18,8	19,5	18,9	19,6	19,4	20,4
Lihoviny (40 %)	l	8,2	7,0	6,9	6,7	6,5	6,7	6,9	7,0	6,9	7,0

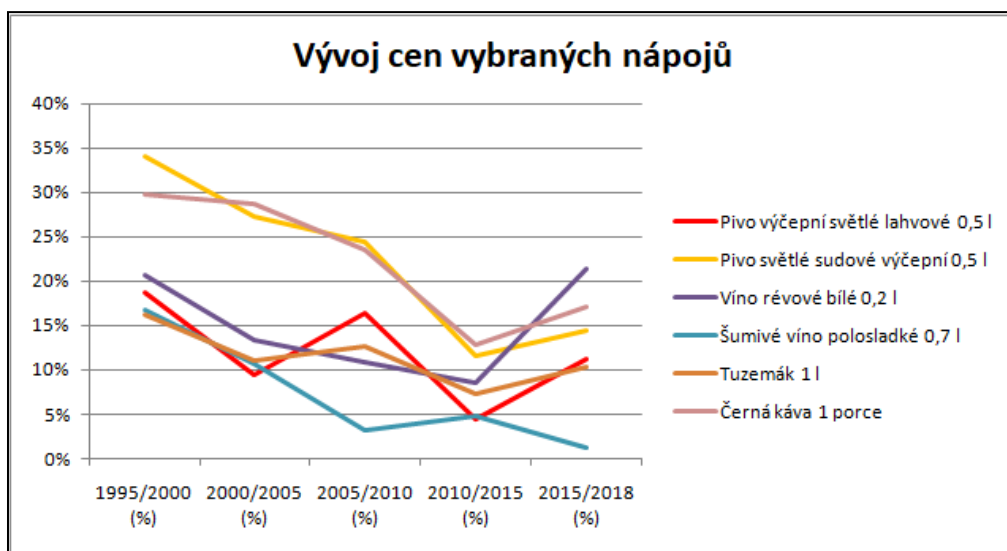
Zdroj: vlastní zpracování

2.4.1 Ekonomické vyčíslení

Vzhledem ke skutečnosti, že spotřeba, zejména alkoholických nápojů, v průběhu let mírně klesá, i když si Česká republika stále drží přední místo konzumenta těchto nápojů, je nutné zjistit, jak se vyvíjely ceny jednotlivých nápojů, které jsou mezi respondenty nejoblíbenější. Jak ukazuje graf 3, ceny piva, vína i tuzemsku od roku 1995 nerostou příliš skokově, spíše jejich nárůst měl pozvolnou tendenci. Do roku 2010 ceny těchto nápojů

kolísaly a v procentuálním vyjádření vykazují spíše klesající charakter. Od roku 2015 ceny všech vybraných alkoholických i nealkoholických nápojů, kromě šumivého polosladkého vína, rostou. Vliv na tento vývoj má nejen inflace a poptávka, ale také moderní gastronomické trendy, díky kterým mají výrobci nápojů nárok na vyšší ceny.

Graf 3 Vývoj cen vybraných nápojů v % meziročních změnách

Zdroj: vlastní zpracování

V celkovém součtu, za období let 2000 – 2018, vzrostly ceny vybraných nápojů o 2,53 %, z toho pivo výčepní světlé lahvové o 1,84 %, pivo světlé sudové výčepní o 4,92 %, šumivé polosladké víno o 3,87 %, tuzemák o 1,50 % a černá káva o 3,17 %. Pouze cena révového bílého vína v průměru mezi léty 2000 a 2018 klesla mírně o -0,15 %. Nyní je potřeba provést předpokládaný vývoj cen těchto nápojů v dalších letech, k čemuž slouží vzorec pro výpočet budoucí hodnoty:

$$FV = PV * (1+i)^n,$$

z toho FV je budoucí hodnota na konci předpokládaného období, PV současná hodnota, „i“ je úroková míra (v našem případě průměrný procentuální nárůst) a „n“ počet období, které dělí současnou a budoucí hodnotu.

Následující tabulka 3 zobrazuje výpočet předpokládané budoucí hodnoty vybraných nápojů v roce 2023 za předpokladu, že se bude cena těchto nápojů v průměru vyvíjet takovým tempem, jako od roku 2000 dosud. Budoucí hodnota představuje Kč na uvedenou jednotku daného nápoje.

Tabulka 3 Výpočet budoucí hodnoty vybraných nápojů

Druh nápoje	Jednotka	2018 (PV)	"i"	2019	2020	2021	2022	2023 (FV)
Pivo výčepní světlé lahvé	0,5 l	11,85	1,84%	12,07	12,29	12,52	12,75	12,98
Pivo světlé sudové výčepní	0,5 l	29,11	4,92%	30,54	32,05	33,62	35,28	37,01
Víno révové bílé	0,2 l	40,52	-0,15%	40,46	40,40	40,34	40,28	40,22
Šumivé víno polosladké	0,7 l	128,21	3,87%	133,18	138,34	143,70	149,26	155,05
Tuzemák	1 l	256,14	1,50%	259,99	263,89	267,85	271,87	275,96
Černá káva	1 porce	29,34	3,17%	30,27	31,23	32,22	33,24	34,30

Zdroj: vlastní zpracování

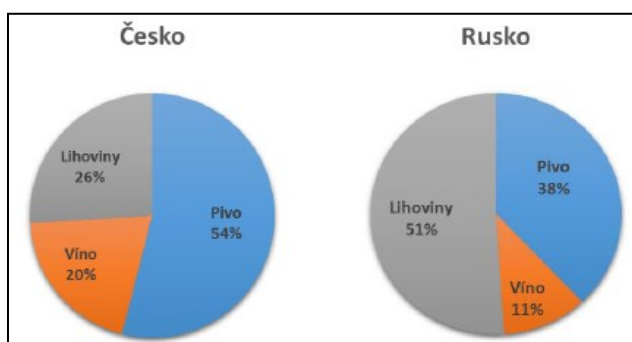
2.5 Metoda komparace

Metoda komparace umožňuje porovnat zjištěné výsledky dotazníkového šetření, s výsledky šetření provedených v zahraničí nebo týkající se zahraničí. Pro potřeby této bakalářské práce budou k metodě komparace použita vybraná data z diplomové práce s názvem „Chování spotřebitele na trhu alkoholických nápojů v České republice a Rusku“, kterou napsala studentka Mendelovy univerzity v Brně, Provozně ekonomické fakulty, Bc. Alisa Vorobyeva, v roce 2017. Cílem této diplomové práce bylo zkoumat český a ruský trh s alkoholickými nápoji, sledovat vývoj spotřeby alkoholu a identifikovat důvody jeho konzumace a faktory ovlivňující spotřebitele při jeho nákupu ve vybraných zemích. Součástí této diplomové práce bylo také dotazníkové šetření a shluková analýza. V tomto šetření byl také sledován vývoj spotřeby alkoholických nápojů v letech 2008 – 2014 (Vorobyeva, 2017, s. 18).

Z výzkumu zaměřeného na strukturu spotřeby alkoholu vyplynulo, že v Rusku závisí spotřeba alkoholu na společenském postavení, věku a vzdělání daného člověka. Podíl konzumentů je zde větší mezi úspěšnými, vzdělanými a ženatými muži středního věku, kteří dávají přednost vínu, whisky, rumu a tequille. Naopak méně úspěšní lidé volí levnější tuzemské značky, především pivo a vodka (Vorobyeva, 2017, s. 33-34). V Rusku je také známo, že pivo, vodka a jiné destiláty jsou typické pro spotřebitele muže, kdežto víno, šampaňské a likéry preferují ženy ve věku od 25 let. Největší podíl konzumentů na ruském trhu tvoří věková skupina 35 – 55 let. Na ruském trhu převyšuje spotřeba lihovin spotřebu jiných alkoholických nápojů, naopak v České republice dávají respondenti přednost vínu a pivu (Vorobyeva, 2017, s. 34).

Jak ukazuje obrázek 15, v Rusku v roce 2016 dali respondenti přednost konzumaci lihovin (51 %), před vínem a pivem, naopak v ČR zkonsumovalo lihoviny jen 26 % respondentů a pivo až 54 % respondentů. Z provedeného dotazníkového šetření této bakalářské práce vyplynulo, že v současné době mají respondenti ČR nejraději víno (55 %). Na druhém místě s 38 % se umístilo pivo. 17 % respondentů konzumuje nejraději alkoholické koktejly a likéry, 15 % lihoviny a 3 % dotazovaných konzumuje nejraději jiný alkoholický nápoj, především šampaňské.

Obrázek 15 Spotřeba alkoholických nápojů podle druhu v ČR a Rusku v roce 2016

Zdroj: Vorobyeva, 2017

Provedeného dotazníkového šetření diplomové práce studentky Bc. Vorobyeva se zúčastnilo 465 respondentů z Ruska. Mezi další důležité ukazatele, které lze zahrnout do komparační metody, patří frekvence konzumace alkoholických nápojů. Vzhledem k tomu, že v diplomové práci byly k dispozici rozdílné možnosti výběru odpovědí, byly výsledky obou prací sjednoceny do vhodných možností tak, aby dávaly co nejvěrohodnější výsledek. Následující tabulka 3 tak zobrazuje frekvenci konzumace alkoholických nápojů v ČR a v Rusku, přičemž data za ruský trh jsou z roku 2017.

Tabulka 4 Frekvence konzumace alkoholických nápojů v ČR a v Rusku

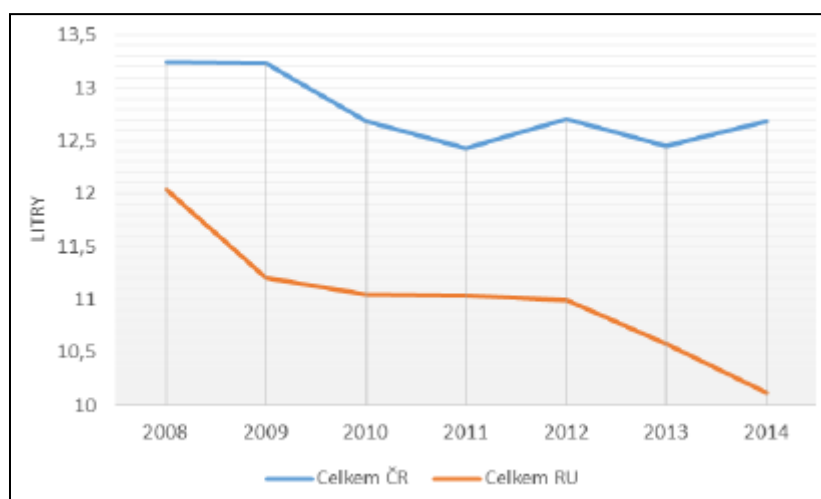
Frekvence	ČR (2019)	Rusko (2017)
každý den	3%	4%
1x - 2x týdně	36%	40%
3x - 4x týdně	10%	19%
méně často	51%	37%

Zdroj: vlastní zpracování

Následující obrázek 16 zobrazuje vývoj celkové spotřeby alkoholických nápojů v ČR a v Rusku od roku 2008 do roku 2014. Spotřeba alkoholu v Rusku klesá, kdežto v České

republice má kolísavý charakter. V Rusku je tento pokles způsoben zřejmě díky poklesu prodeje alkoholu, za což mohou stále nová opatření zaměřená na snížení spotřeby alkoholu. Od roku 2012 je v Rusku také zakázáno od 23 hodin večer do 8 hodin ráno prodávat alkoholické nápoje, které obsahují více než 5 % alkoholu (Vorobyeva, 2017, s. 44).

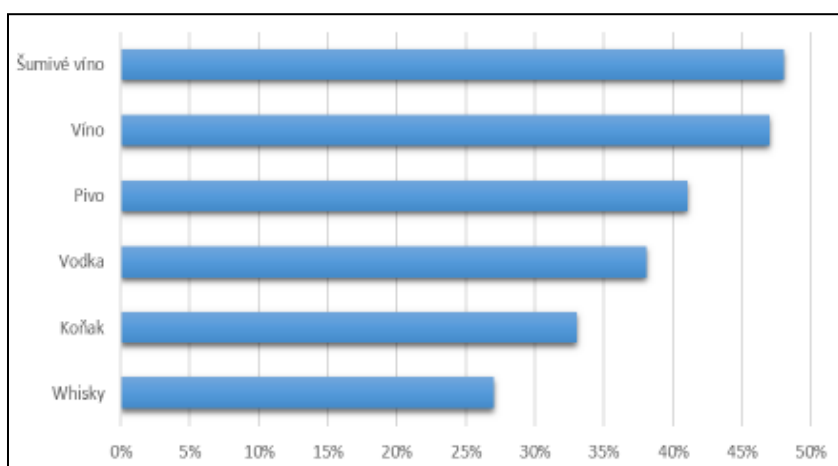
Obrázek 16 Vývoj celkové spotřeby alkoholických nápojů v ČR a Rusku

Zdroj: Vorobyeva, 2017

Další obrázek 17 zobrazuje 6 nejoblíbenějších alkoholických nápojů v Rusku v roce 2016. Mezi tyto nápoje patří především šumivé víno (48 %), klasická vína (46 %), na třetím místě pivo (41 %), dále vodka (38 %), koňak (33 %) a whisky (26 %). V České republice označili respondenti za nejoblíbenější alkoholické nápoje klasická vína (55 %), pivo (38 %), alkoholické koktejly a likéry (17 %), lihoviny (15 %) a šumivé víno (3 %). Lze tedy říci, že občané Ruska i České republiky jsou především vinaři a pivaři, přičemž v České republice lidé konzumují víno v posledních letech více než pivo. Ještě v roce 2016 konzumovali občané ČR především pivo (54 %), jak ukazoval obrázek 14. V posledních letech je zde však v oblibě také víno, jehož spotřeba mírně stoupá, případně kolísá.

Obrázek 17 TOP-6 alkoholických nápojů v Rusku v roce 2016

Zdroj: Vorobyeva, 2017

Pomocí metody komparace byly zjištěny rozdíly i souvislosti v konzumaci vybraných nápojů, zejména alkoholických, mezi provedeným šetřením v České republice a Rusku. Bylo zjištěno, že víno patří mezi jeden z nejoblíbenějších alkoholických nápojů v obou zemích, přičemž respondenti z Ruska konzumují rádi víno šumivé, ale respondenti ČR vína klasická. Pivo je oblíbené v obou zemích. Lihoviny a alkoholické koktejly a likéry jsou typické spíše pro respondenty Ruska. V ČR je stále mnoho občanů, kteří alkoholické nápoje příliš nekonzumují nebo nekonzumují vůbec.

2.6 Dedukce zjištěných dat

Ze všech zjištěných výsledků vyplývá, že respondenti konzumují rádi spíše nealkoholické nápoje, jako je čistá voda, čaj a káva, než alkoholické, kde mezi nejoblíbenější patří víno a pivo. Z různých internetových zdrojů bylo zjištěno, že v České republice stoupá

počet osob, které se věnují zdravému životnímu stylu. Také mezi respondenty je 70 % osob, které pravidelně sportují nebo se věnují pohybu, snaží se zdravě jíst a nekonzumovat příliš či vůbec alkoholické nápoje. 60 % respondentů je také zcela zdrávo, bez jakýchkoliv zdravotních komplikací. Nejvíce respondentů bylo ve věkové kategorii 21 – 30 let (45 %) a poté 31 – 40 let (37 %). Jedná se o mladé, zřejmě pracovně aktivní lidi, kteří uznávají zdravý životní styl a alkohol vnímají spíše jako příležitostný doplněk k zábavě. Kromě čisté vody je u respondentů oblíbená také perlivá voda, limonády, džusy, a také smoothie. Co se týče spotřeby kávy, kterou každý den konzumuje 65 % respondentů, je důležité, aby měli na paměti i negativní důsledky kávy, jako je zvýšený krevní tlak a dehydratace. 7 % respondentů uvedlo, že za den vypijí v průměru 0,5 litru až 1 litr kávy, 1 % 1 – 2 litry a 1 % 3 – 4 litry kávy za den, což je nepřiměřené množství (za předpokladu, že toto množství nedoplní následně vypitím stejného objemu čisté vody). 29 % respondentů také uvedlo, že za den v průměru vypijí 0,5 litru kávy. Důležité je vědět, že takové množství kávy není pro tělo příliš vhodné. Není však zřejmé, co po vypití kávy daný respondent dělá, zda sportuje, věnuje se pohybu, odpočívá nebo jde do práce, nebo v kterou denní hodinu toto množství spotřebuje. To platí také pro energetické nápoje, které respondenti konzumují zhruba každý druhý den (4 %). U respondentů jsou v oblibě také míchané nápoje, které konzumují v objemu 0,2 litry denně. V dnešní moderní době bývají míchané nápoje také nabízeny v různých variantách.

Dotazníkové šetření se nezabývalo do hloubky například důvody, proč respondenti konzumují či nekonzumují daný typ alkoholu i jiných, také nealkoholických, nápojů. Není tedy možné říci, proč roste na oblibě konzumace vína a klesá spotřeba piva. Lze se pouze domnívat, že víno láká díky své chuti, protože mnoho odrůd nabízí mnoho příležitostí k jejich zkoumání. Víno mohou mít respondenti rádi také díky tomu, že patří k dobrému jídlu nebo je vhodné pro různé oslavy. 4 % respondentů uvedla, že konzumují víno 3x – 4x týdně, což je zhruba každý druhý den a dalších 11 % jej konzumuje 1x – 2x týdně. Z toho lze usuzovat, že je víno pro konzumenty doplňkem k jídlu nebo jako součást oslavy (za předpokladu, že pouze pátek a sobota jsou dny, kdy mohou respondenti konzumovat ve větší míře alkoholické nápoje). To, proč mírně klesá spotřeba piva, může být způsobeno jeho neustále rostoucí cenou. Někteří konzumenti však uvedli, že rádi konzumují alkohol. Znamená to, že je tento člověk na alkoholu závislý nebo si dá jen výjimečně skleničku s alkoholem, která mu pouze zpříjemní danou chvíli? Může se z tohoto člověka stát alkoholik? Toto jsou otázky, na které není možné zjistit odpověď. Dotazník by musel vyplnit jeden jediný člověk, aby pak bylo zřejmé, koho se odpověď týkala. Lze však s jistotou říci, že respondenti, kteří uvedli, že určitě

rádi konzumují alkoholické nápoje, mají v alkoholu jisté zalíbení a považují jej za svého „přítele“. Výrobci piv také zkouší nabízet potenciálním zákazníkům piva ochucená, s různými příchutěmi nebo jinak zpracována. Z výsledků vyplynulo, že větší polovina respondentů (54 %) konzumuje nápoje raději v jejich klasické úpravě. Například piva s příchutí bylin zná i využívá pouze 24 % respondentů a dalších 37 % tento moderní trend zná, ale dávají přednost konzumaci klasickým pivům, případně pivo nekonzumují vůbec nebo jen v malé míře. I když je Česká republika nazývána jako „Národ pivařů“, spotřeba vína v průběhu let neustále mírně stoupá a lze se domnívat, že existuje stále více lidí, kteří se o víno – jeho složení, chuť, odrůdy apod. – zajímají. Možná v budoucnu bude ČR nejen národ pivařů, ale také vinařů. Pro víno je typické, že se s ním tolik neexperimentuje. Bývá sice často používáno do alkoholických koktejlů, ale není zasahováno do jeho barev nebo chutí. Naopak u piva dochází neustále k výrobě nových moderních druhů, které se snaží zaujmout svou chutí.

2.7 Návrhy a doporučená opatření do budoucna

Z celkových zjištěných výsledků vyplývá, že moderní trendy v oblasti konzumace tradičních nápojů, respondenty spíše nelákají. Dá se říci, že respondenti rádi zkouší nové chutě, barvy, tvary apod., ale toto vyzkoušení daného nápoje bývá zřejmě jednorázové a v budoucnu se ke konzumaci tohoto druhu již nevrací. Respondenti dávají přednost klasickým verzím nápojů. Vědí, jaký je jejich zdravotní stav a jakému životnímu stylu se chtějí oddávat, proto konzumují především nealkoholické nápoje a věnují se pohybu. Mezi tyto respondenty patří zřejmě starší věkové kategorie, přes 30 let. Lze předpokládat, že především u mladší věkové kategorie, okolo 21 let, do 30 let, se můžeme setkat s lidmi, kteří rádi zkouší nové moderní trendy v oblasti konzumace tradičních nápojů. U této věkové kategorie jsou oblíbené také míchané nápoje, alkoholické i nealkoholické, které bývají součástí jakékoli příležitosti vhodné k popíjení daného nápoje.

Pro výrobce moderních nápojů doporučuji zaměřit se více na reklamu daných nápojů. Lze se domnívat, že v dnešní době mnoho lidí tráví čas u televize a vhodně sestavená reklama dokáže přilákat diváka, ze kterého se může stát potenciální konzument. Vhodné je zaměřit se na zdůraznění výhod, jaké daný nápoj nabízí. Například lze zmínit, v čem jsou výhodné kolagenové nápoje oproti jiným nápojům a jakého cíle pomohou jejich konzumentu dosáhnout. Pro různé druhy smoothie, které bývá obměňováno pomocí ovoce a zdravých doplňků, je vhodné vyzdvihnout jeho zdraví prospěšné látky. Ať už by byl pomocí reklamy propagován jakýkoli typ nápoje, alkoholického i nealkoholického, je důležité zdůraznit jeho

kvalitu, ale také negativní důsledek zvýšené konzumace. Vzhledem ke zjištěným výsledkům této bakalářské práce, ze kterých vyplývá, že respondenti žijí spíše zdravým životním stylem a nejsou velcí příznivci konzumace alkoholických nápojů, doporučuji zaměřit se na nabídku moderních nealkoholických nápojů, které jsou pro mnoho lidí nezajímavé a nemají potřebu je ochutnávat. Je vhodné zdůraznit důvody, proč by daný moderní nápoj měl člověk ochutnat a pravidelně konzumovat. Je také vhodné nabízet moderní nápoje v určitých etapách v průběhu roku. Například v plesové sezóně, na Velikonoce, Vánoce, o prázdninách apod.

Doporučení pro nabídku moderních nápojů lze tedy shrnout takto:

- Zaměřit se na reklamu a cenu
  - ❖ Popsat chuť nápoje tak, aby měl člověk pocit, že „pije očima“.
  - ❖ Popsat výhody látek, které daný nápoj obsahuje, pro lidský organismus.
  - ❖ Vtáhnout potenciálního spotřebitele „do děje“ (možnost namíchat si sám v baru daný nápoj).
  - ❖ Nabízet moderní nápoje v pravidelných akcích (například „Akce 1+1 za 50% cenu“, „Víkendové nápojování – po třetím nápoji každý další za třetinu ceny“ apod.).
- Zaměřit se na sezónu
  - ❖ Nabízet moderní nápojové trendy více v dané sezóně (Sv. Valentýn, Velikonoce, Vánoce, prázdniny, plesová sezóna apod.).

Závěr

Bakalářská práce se týkala analýzy trendů konzumace tradičních nápojů v České republice. Byla rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části byly shrnuty základní pojmy týkající se nápojů a jejich historie, důraz byl kladen na rozdělení nápojů na alkoholické a nealkoholické, a také na životní styl a s tím spojený možný výskyt civilizačních chorob. Praktická část plynule navazovala na teoretickou část. V praktické části byl uveden cíl práce, kterým bylo ověřit znalosti vybrané populační skupiny o moderních trendech v oblasti konzumace tradičních nápojů, ve vztahu ke zdraví, udržitelnosti zdraví a k civilizačním chorobám.

Cíle práce bylo dosaženo pomocí pěti kroků, které na sebe vzájemně navazovaly. Nejprve bylo provedeno dotazníkové šetření, které obsahovalo 15 uzavřených a polouzavřených otázek, na jehož vyplnění měli respondenti čas jeden měsíc. Za uvedenou dobu vyplnilo dotazník celkem 102 respondentů. Vzhledem k tomu, že dotazník byl umístěn na internetový server Survio, který umožňuje sběr dat zdarma od prvních 100 respondentů, byla data zpracována za tento soubor. Dále bylo dotazníkové šetření zasláno emailem vybraným osobám a umístěno na sociální síť Facebook. Ve druhém kroku byly stanoveny výzkumné předpoklady, které vycházely z otázek stanovených v dotazníkovém průzkumu. Pomocí výzkumných předpokladů bylo zjištěno, že vybraní respondenti znají svůj zdravotní stav a jednají v souladu s ním, co se týče konzumace alkoholických nápojů. Překvapivě 70 % dotazovaných zná svůj zdravotní stav a tvrdí, že jsou zcela zdraví nebo mají pouze občasné a mírné zdravotní komplikace. Také větší polovina respondentů nekonzumuje alkoholické nápoje nebo je konzumuje v malé míře a žijí zdravým životním stylem, což znamená, že sportují nebo se pravidelně věnují pohybu, snaží se zdravě jíst a vyhýbají se konzumaci alkoholických nápojů. Na základě sestavených otázek a zjištěných odpovědí není možné rozeznat, zda zbývající procento respondentů, kteří trpí civilizačními chorobami, konzumují pravidelně alkoholické nápoje, zda je konzumují ve velké míře, zda dodržují správný pitný režim apod. Výzkumné předpoklady také potvrdily, že se respondenti zajímají o moderní trendy v oblasti konzumace tradičních nápojů, ale nekonzumují tyto moderní nápoje pravidelně. Pouze malé procento dává přednost konzumaci moderních nápojů, jako jsou piva s příchutí bylin, alkoholové želé, moderně upravené smoothie a míchané nápoje. Větší polovina respondentů uvedla, že dávají přednost výhradně tradičním nápojům, jako jsou klasická hořká piva, různé druhy vína, takzvané domácí smoothie atp. V oblíbenosti je

u respondentů momentálně na prvním místě víno, dále pivo, poté alkoholické koktejly a likéry a na konec lihoviny. Respondenti také dodržují pitný režim. V průběhu dne nejvíce konzumují čistou vodu, čaj a kávu. V průběhu týdne pak konzumují rádi limonády, džusy, energetické nápoje, smoothie, perlivé vody a další nealkoholické nápoje.

Z výsledků metod Benchmarking, metody komparace i metody dedukce zjištěných dat vyplynulo, že pivo a víno jsou nápoje, které občané České republiky rádi konzumují již řadu let. Pivo se drží na předních místech, i když jeho spotřeba v posledních letech mírně klesá, zejména díky stále rostoucí ceně. Do oblíbenosti se dostávají klasická vína, jejich spotřeba mírně roste. Bylo také zjištěno, že stále více lidí se snaží žít zdravým životním stylem, se kterým také souvisí správný pitný režim. Také mnoho respondentů označilo čistou vodu a čaj za oblíbené nealkoholické nápoje, stejně jako kávu, kterou rádi konzumují. 1 % dotazovaných dokonce v průměru vypije až 1 litr kávy denně. Pomocí těchto tří metod byla navržena doporučení pro prodejce moderních nápojů, aby zaujali více potenciálních spotřebitelů. Mezi současnými spotřebiteli je stále více těch, kteří dávají přednost především tradiční úpravě nápojů. Menší polovina respondentů ráda ochutná moderní nápoje, ale nekonzumují je dále pravidelně. Proto je vhodné tyto spotřebitele zaujmout vhodnou reklamou, zaměřit se na cenové akce a na nabídku těchto moderních nápojů v sezóně.

Bakalářská práce čerpala z mnoha literárních zdrojů, českých i zahraničních. Důležité bylo také srovnat pitný režim a případné změny životního stylu s dostupnými údaji v ČR a ve světě. V práci byla nakonec porovnávána data za ČR a Rusko. Z dostupných internetových a literárních zdrojů, které analyzovaly trh s nápoji ve světě, nevyplývalo dostatečné množství potřebných informací, které by svým charakterem doplňovaly tuto bakalářskou práci. Nejvhodnější proto bylo porovnat údaje z dostupné diplomové práce, která detailně analyzovala ruský trh s nápoji a jejich konzumací, čímž byla použitelná pro praktickou část této bakalářské práce. Kapacita práce byla naplněna a její cíl splněn.

Bylo by vhodné práci rozšířit dále o informace týkající se hlouběji cenové nabídky vybraných moderních nápojů nebo sestavit kampaň cílenou na zvýšení poptávky po moderní úpravě tradičních českých nápojů. Dále by také bylo vhodné provést dotazníkové šetření, které by detailněji zjišťovalo zdravotní stav dané věkové kategorie se zaměřením na její zájem o konzumaci alkoholických a nealkoholických nápojů.

Práce může sloužit veřejnosti, která se zajímá o současné moderní trendy a zájem občanů České republiky o jejich konzumaci. Práce je vhodná také pro provozovatele restauračních zařízení, kteří se zajímají o názory potenciálních hostů na nejnovější trendy v oblasti konzumace nápojů, a mají zájem, na základě těchto názorů, zvýšit návštěvnost svého zařízení.

Seznam použitých pramenů a literatury

1. ADÁMKOVÁ, Věra. 2010. *Civilizační choroby – žijeme spolu*. Praha: Triton. ISBN 978-80-7387-413-1
2. ATBARS.com. 2019. *Galerie pivních stylů: Piva s přídavkem bylin*. [online]. [cit. 20. listopadu 2019]. Dostupné z: <https://www.atbars.com/2019/07/14/galerie-pivnich-stylu-piva-s-pridavkem-bylin/>
3. BARLIFE. 2019. *Elektronický časopis Barlife*. Praha: Boomerang Communication s. r. o. číslo 82, ISSN 1802-2316
4. BASAŘOVÁ, Gabriela. 2011. *České pivo*. 3. vyd. Praha: Havlíček Brain Team. ISBN 978-80-87109-25-0
5. BIGGS, David. 2002. *Koktejly*. Praha: Euromedia Group. ISBN 80-242-0793-1
6. BYLINKOVO.cz. 2019. *Co jsou vlastně superpotraviny a co se mezi ně řadí?* [online]. [cit. 4. listopadu 2019]. Dostupné z: <https://www.bylinkovo.cz/co-jsou-vlastne-superpotraviny/>
7. CENTRUM EKONOMICKÝCH A TRŽNÍCH ANALÝZ. 2019. *Spotřeba alkoholu v ČR: Vývoj, dopady, regulace a další rizikové faktory ohrožující zdraví společnosti*. [online]. [cit. 20. listopadu 2019]. Dostupné z: http://eceta.cz/wp-content/uploads/2019/08/Spot%C5%99eba-alkoholu-v-%C4%8CR_FINAL-1.pdf
8. CRHA, Ivan. 2001. *Dědeček na scestí a 333 dalších míchaných nápojů*. Praha: Levné knihy KMa. ISBN 80-7309-043-0
9. ČELEDOVÁ, Libuše, ČVELA, Rostislav. 2010. *Výchova ke zdraví: vybrané kapitoly*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3213-8
10. ČESKÉ PITÍ. 2019a. *Becherovka*. [online]. [cit. 20. listopadu 2019]. Dostupné z: <http://www.ceskepiti.cz/becherovka/>
11. ČESKÉ PITÍ. 2019b. *Rum*. [online]. [cit. 20. listopadu 2019]. Dostupné z: <http://www.ceskepiti.cz/rum/>
12. ČESKÉ PITÍ. 2019c. *Slivovice*. [online]. [cit. 20. listopadu 2019]. Dostupné z: <http://www.ceskepiti.cz/slivovice/>
13. DOMINÉ, André, SCHWARZWÄLDER, David a SUPP Eckhard. 2015. *Víno*. 3. vyd. Praha: Slovart. ISBN 978-80-7391-701-2
14. DOSTÁLOVÁ, Jana, KADLEC, Pavel. 2014. *Potravinářské zbožíznalství: technologie potravin*. Ostrava: Key Publishing. ISBN 978-80-7418-208-2
15. EKONOM. 2018. *Tuzemský rum a české likéry*. [online]. [cit. 20. listopadu 2019]. Dostupné z: <https://ekonom.ihned.cz/c1-66121100-tuzemak-prezil-ale-bude-muset-zmenit-chut>
16. FIŠERA, Miroslav. 2016. *Gastronomie: vybrané kapitoly*. Český Těšín: 2Theta. ISBN 978-80-86380-78-0
17. FOOD BUSINESS NEWS. 2019. *Mocktail movement inspiring beverage innovation*. [online]. [cit. 20. listopadu 2019]. Dostupné z: <https://www.foodbusinessnews.net/articles/14561-mocktail-movement-inspiring-beverage-innovation>
18. FOŘT, Petr. 2003. *Co jíme a pijeme*. Praha: Olympia. ISBN 80-7033-814-8

19. FOŘT, Petr. 2005. *Výživa pro dokonalou kondici a zdraví*. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-247-1057-9
20. GAISNER, Vincent. 2006. *Nápoje*. Bratislava: Slovart. ISBN 80-7209-839-X
21. GALCHUSOVÁ, Rita. 2014. *Domácí klíčky: podrobný návod k domácímu nakličování po celý rok: luštěniny, obiloviny, výhonky, osení a další*. Praha: Slovart. ISBN 978-80-7391-872-9
22. GILÍK, Richard. 2011. Vitalia.cz. *Vyplatí se pít alkohol pro zdraví?* [online]. [cit. 9. listopadu 2019]. Dostupné z: <https://www.vitalia.cz/clanky/vyplati-se-pit-alkohol-pro-zdravi/>
23. GOTTHARDOVÁ, Dana. 2008. *Výukový text: Barmanství*. Bakalářská práce. Masarykova univerzita.
24. HASMAN, Jiří a kol. 1989. *Geografie pivovarnictví: vývoj prostorového rozdělení českého pivního trhu po roce 1989*. Praha: Přírodovědecká fakulta.
25. HAVLÍK, Bořivoj. 2006. *Pijeme zdravě?* Praha: SČS. ISBN 80-239-7677-X
26. HOLEČEK, Milan. 2006. *Regulace metabolismu cukrů, tuků, bílkovin a aminokyselin*. Praha: Grada. ISBN 80-247-1562-7
27. HOSPODÁŘSKÉ NOVINY. 2018. *Nealkoholické nápoje z konopí*. [online]. [cit. 20. listopadu 2019]. Dostupné z: <https://byznys.ihned.cz/c1-66398780-nejvetsi-svetovy-pivovar-investuje-do-vyzkumu-konopi-chce-z-nej-delat-nealkoholicke-napoje>
28. IPSOS.com. 2019. *Klíčové trendy na trhu potravin a nápojů*. [online]. [cit. 20. listopadu 2019]. Dostupné z: <https://www.ipsos.com/cs-cz/klicove-trendy-na-trhu-potravin-napoju>
29. JAROŠÍKOVÁ, Blanka. 2013. *Varíme z přírody*. Praha: Eminent. ISBN 978-80-7281-459-6
30. KADLEC, Pavel, MELZUCH, Karel, VOLDŘICH, Michal a kol. 2012. *Přehled tradičních potravinářských výrob*. Ostrava: Key Publishing. ISBN 978-80-7418-145-0
31. KOMÁREK, Lumír, PROVAZNÍK, Kamil. 2011. *Ochrana a podpora zdraví*. Praha: Nadace Cindi. ISBN 978-80-260-1159-0
32. KOŽÍŠEK, František. 2006. Státní zdravotní ústav. *Pitný režim - Jak se vyznat v balených vodách*. [online]. [cit. 15. listopadu 2019]. Dostupné z: http://www.szu.cz/uploads/documents/czzp/edice/plne_znani/letaky/pitny_rezim.pdf
33. KRAJČOVIČ, Tomáš, PSOTA, Vratislav, SACHAMBULA, Lenka, MAREČEK, Ján. 2016. *The effect of long-term storage on quality of malting barley grain and malt*. Journal of Central European Agriculture. DOI: 10.5513/JCEA01/17.4.1791
34. KŘIVOHLAVÝ, Jaro. 1994. *Jak zvládat stres*. Praha: Grada Avicenum. ISBN 80-7169-121-6
35. KUNOVÁ, Václava. 2005. *Zdravá výživa a hubnutí v otázkách a odpovědích*. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-247-1050-1
36. KUNOVÁ, Václava. 2011. *Zdravá výživa*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3433-0
37. MANDŽUKOVÁ, Jarmila. 2006. *Co pít, když...* Benešov: Start. ISBN 80-86231-37-2
38. MIKŠOVIC, Alexander. 1999. *Bar: provoz a produkt*. Praha: OFF, s.r.o. ISBN 80-238-3789-3
39. MOREBEER. 2013. *Brewing with herbs and spices*. [online]. [cit. 17. listopadu 2019]. Dostupné z: https://www.morebeer.com/articles/brewing_with_spices

40. NÁVYKOVÉLÁTKY.cz. 2017. *Alkohol*. [online]. [cit. 1. listopadu 2019]. Dostupné z: <http://navykovelatky.cz/alkohol/>
41. NUTREND. 2019. *Masterpiece by Simona*. [online]. [cit. 1. listopadu 2019]. Dostupné z: <https://www.nutrend.cz/masterpiece-by-simona-beauty-drink-d16188.htm>
42. ORSÁKOVÁ, Štěpánka., OBŮRKOVÁ, Eva. 2010. *Ochutnejte Českou republiku*. Brno: B4U Publishing s. r. o. ISBN 978-80-87222-12-6
43. PÁNEK, Jan. 2002. *Základy výživy*. Praha: Svoboda Servis. ISBN 80-86320-23-5
44. RADUŠEVIČ, Mirko. 2015. *Civilizace*. [online]. [cit. 17. listopadu 2019]. Dostupné z:
45. RATH, Mandy. 2012. *Energy drinks: What is all the hype? The dangers of energy drink consumption*. Journal of the American Academy of Nurse Practitioners. USA: Blackwell Publishing Inc., vol. 24, issue 2. DOI: 10.1111/j.1745-7599.2011.00689.x. ISSN 10412972
46. ROD, Aleš, FANTA, Michael. 2019. Český statistický úřad. *Spotřeba alkoholických nápojů na 1 obyvatele v České republice*. [online]. [cit. 20. listopadu 2019]. Dostupné z: http://eceta.cz/wp-content/uploads/2019/08/Spot%C5%99eba-alkoholu-v-%C4%8CR_FINAL-1.pdf
47. ROP, Otakar, HRABĚ, Jan. 2009. *Nealkoholické a alkoholické nápoje*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. ISBN 978-80-7318-748-4
48. SAK, Petr, SAKOVÁ, Karolína. 2004. *Mládež na křižovatce. Sociologická analýza postavení mládeže ve společnosti a její úlohy v procesech evropeizace a informatizace*. Praha: Svoboda Servis. ISBN 80-86320-33-2
49. SEIDLEROVÁ, Sabina. 2008. *Společenská setkání a gastronomická pravidla uplatňována v rámci poskytování služeb ve společném stravování*. Diplomová práce. Zlín: UTB ve Zlíně, Fakulta technologická.
50. SHARON, Michael. 1994. *Komplexní výživa, správná cesta ke zdraví*. Praha: Pragma. ISBN 80-85213-54-0
51. SMARTWATER. 2019. *Smartwater the original*. [online]. [cit. 4. listopadu 2019]. Dostupné z: <https://www.drinksmartwater.com/products/smartwater>
52. STRÁNSKÁ, Karla, ANDĚLOVÁ, Michaela. 2011. *Referenční hodnoty pro příjem živin*. Praha: Výživaservis. ISBN 978-80-254-6987-3
53. STŘÍTESKÝ, Václav. 2015. *Diference ve spotřebním chování mužů a žen: význam kritéria pohlaví v segmentaci spotřebních trhů*. Zlín: Radim Bačuvčík - VeRBuM, 2015. ISBN 978-80-87500-65-1
54. SURVIO.com. *Vytvořit dotazník zdarma*. [online]. [cit. 4. listopadu 2019]. Dostupné z: <https://www.survio.com/cs/>
55. SUSA, Zdeněk. 2008. *Velká česká pivní kniha*. Středokluky: Susa. ISBN 978-80-86057-43-9
56. SVAČINA, Štěpán, BRETŠNAJDROVÁ, Alena. 2008. *Dietologický slovník*. Praha: Triton. ISBN 978-80-7387-062-1
57. SVOBODA, Jaroslav, SVOBODOVÁ, Lada. 2018. *Zelenina z ekozahrady: pro radost i soběstačnost*. Praha: Smart Press. ISBN 978-80-87049-95-2
58. ŠANDEROVÁ, Jadviga. 2000. *Sociální stratifikace. Problém, vybrané teorie, výzkum*. Praha: UK. ISBN 80-246-0025-0

59. VOROBYEVA, Alisa. 2017. Diplomová práce. *Chování spotřebitele na trhu alkoholických nápojů v České republice a Rusku*. Brno: Mendelova univerzita, Provozně ekonomická fakulta.
60. WALLACE, Alicia. 2016. *The Cannabist*. [online]. [cit. 17. listopadu 2019]. Dostupné z: <https://www.thecannabist.co/2016/11/09/president-trump-marijuana-industry-future/67199/?obref=obinsite>
61. ZELENKA, Josef, PÁSKOVÁ, Martina. 2012. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. 2. vyd. Praha: Linde Praha. ISBN 978-80-7201-880-2

Seznam tabulek

Tabulka 1 Vliv vybraných tekutin na lidské zdraví	33
Tabulka 2 Spotřeba vybraných alkoholických a nealkoholických nápojů v ČR na obyvatele	51
Tabulka 3 Výpočet budoucí hodnoty vybraných nápojů.....	53
Tabulka 4 Frekvence konzumace alkoholických nápojů v ČR a v Rusku	54

Seznam grafů

Graf 1 Spotřeba vybraných nealko nápojů 2008 - 2017 v l (kg) nápoje na osobu a rok?	16
Graf 2 Spotřeba vybraných alko nápojů 2008 - 2017 na osobu a rok	20
Graf 3 Vývoj cen vybraných nápojů v % meziročních změnách	52

Seznam obrázků

Obrázek 1 Spotřeba piva na hlavu v evropských zemích za rok 2018.....	21
Obrázek 2 Druhy lihovin podle podílu na nákupech domácností v % v ČR	24
Obrázek 3 Původní verze 8. otázky dotazníkového šetření v aplikaci MS Office Word.....	36
Obrázek 4 Nová verze 8. otázky dotazníkového šetření na serveru Survio	36
Obrázek 5 Zdravý životní styl respondentů	39
Obrázek 6 Konzumujete rád/a ALKOHOLICKÉ nápoje?.....	40
Obrázek 7 Oblíbenost v konzumaci vybraných ALKOHOLICKÝCH nápojů.....	41
Obrázek 8 Četnost konzumace vybraných ALKOHOLICKÝCH nápojů	42
Obrázek 9 Průměrná spotřeba vybraných ALKOHOLICKÝCH nápojů za měsíc (v litrech) .	43
Obrázek 10 Oblíbenost v konzumaci vybraných NEALKOHOLICKÝCH nápojů	44
Obrázek 11 Četnost konzumace vybraných NEALKOHOLICKÝCH nápojů	45
Obrázek 12 Průměrná spotřeba vybraných NEALKOHOLICKÝCH nápojů za den (v litrech)	47
Obrázek 13 Znalost současných moderních trendů v oblasti konzumace tradičních nápojů...	48
Obrázek 14 Spotřeba alkoholických nápojů na jednoho obyvatele v ČR	51
Obrázek 15 Spotřeba alkoholických nápojů podle druhu v ČR a Rusku v roce 2016	54
Obrázek 16 Vývoj celkové spotřeby alkoholických nápojů v ČR a Rusku	55
Obrázek 17 TOP-6 alkoholických nápojů v Rusku v roce 2016.....	56

Přílohy

Příloha č. 1: Dotazníkové šetření

Vážení respondenti,

píši bakalářskou práci na téma „**Analýza trendů konzumace tradičních nápojů v ČR**“. Cílem práce je ověřit znalosti vybrané populační skupiny o moderních trendech v oblasti konzumace tradičních nápojů, ve vztahu ke zdraví, udržitelnosti zdraví a k civilizačním chorobám. Žádám Vás tímto o vyplnění krátkého dotazníku, který je určen pro zletilé osoby. Otázky jsou uzavřené i polouzavřené, tedy buď bez možnosti vlastní odpovědi, nebo budete moci sdělit i vlastní názor. U některých otázek můžete zvolit více odpovědí, podle toho, zda je tato informace u dané otázky uvedena. Prosím, nad každou otázkou se zamyslete a odpovídejte pravdivě. Získaná data jsou anonymní a vyplňování Vám zabere nejvýše 15 minut Vašeho času. Data budou použita výhradně pro potřeby mé bakalářské práce. Z výsledků bude vyvozen závěr a budou doporučeny návrhy na zlepšení.

Děkuji za Vaši pozornost.

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

1) Jste:

- a. Muž
- b. Žena

2) Kolik je Vám let:

- a. 18 – 20 let
- b. 21 – 30 let
- c. 31 – 40 let
- d. 41 – 50 let
- e. Více než 50 let

3) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:

- a. Základní
- b. Středoškolské s vyučením
- c. Středoškolské s maturitou
- d. Vysokoškolské

4) Jaký je Váš současný zdravotní stav?

- a. Jsem zcela zdrav/a
- b. Mám občasné, ale mírné zdravotní problémy
- c. Trpím civilizačními chorobami (kardiovaskulární onemocnění, nádorová onemocnění, cukrovka, psychické potíže, poruchy příjmu potravy)
- d. Nevím

5) Žijete zdravým životním stylem? (*sportujete, věnujete se pohybu, nepijete ve velké míře alkoholické nápoje, jíte zdravě*)

- a. Určitě ne
- b. Spíše ne
- c. Spíše ano
- d. Určitě ano

6) Konzumujete rád/a ALKOHOLICKÉ nápoje?

- a. Určitě ne
- b. Spíše ne
- c. Spíše ano
- d. Určitě ano
- e. Nevím

7) Které ALKOHOLICKÉ nápoje konzumujete nejraději? (*můžete zvolit více odpovědí*)

- a. Pivo
- b. Víno
- c. Lihoviny
- d. Alkoholické koktejly a likéry
- e. Nekonzumuji alkohol
- f. Jiné: .....

8) Jak často konzumujete uvedené ALKOHOLICKÉ nápoje? (označte křížkem)

Druh alkoholického nápoje	Četnost konzumace					
	1x – 2x týdně	3x – 4x týdně	každý den	párkrát za měsíc	méně často	ne Konzumují vůbec
Pivo						
Víno						
Lihoviny						
Alkoholické koktejly a likéry						
Jiné:						

9) Kolik litrů uvedených ALKOHOLICKÝCH nápojů v průměru ZA MĚSÍC spotřebujete? (označte křížkem)

Druh alkoholického nápoje	Spotřeba v litrech za měsíc					
	0,5 l	1 – 2 l	3 – 5 l	5 – 10 l	více než 10 l	ne Konzumují vůbec
Pivo						
Víno						
Lihoviny						
Alkoholické koktejly a likéry						
Jiné:						

10) Konzumujete rád/a NEALKOHOLICKÉ nápoje?

- Určitě ne
- Spíše ne
- Spíše ano
- Určitě ano
- Nevím

11) Které NEALKOHOLICKÉ nápoje konzumujete nejraději? (můžete zvolit více odpovědí)

- Čistou vodu
- Perlivou vodu
- Limonády
- Džusy
- Energetické nápoje

- f. Kávu
- g. Čaj
- h. Smoothie
- i. Míchané nápoje
- j. Jiné: .....

12) Jak často konzumujete uvedené NEALKOHOLICKÉ nápoje? (označte křížkem)

Druh nealkoholického nápoje	Četnost konzumace					
	1x – 2x týdně	3x – 4x týdně	každý den	párkrát za měsíc	méně často	ne Konzumují vůbec
Čistá voda						
Perlivá voda						
Limonáda						
Džus						
Energetický nápoj						
Káva						
Čaj						
Smoothie						
Míchané nápoje						
Jiné:						

13) Kolik litrů uvedených NEALKOHOLICKÝCH nápojů v průměru ZA DEN spotřebujete? (označte křížkem)

Druh nealkoholického nápoje	Spotřeba v litrech za den					
	0,2 l	0,5 l	0,5 – 1 l	1 – 2 l	3 – 4 l	ne Konzumují vůbec
Čistá voda						
Perlivá voda						
Limonáda						
Džus						
Energetický nápoj						
Káva						
Čaj						
Smoothie						
Míchané nápoje						
Jiné:						

14) Které současné moderní trendy v oblasti konzumace tradičních nápojů znáte a využíváte? (označte křížkem ve stylu: znám i využívám nebo znám a nevyžívám nebo neznám a nevyžívám)

	Znám	Využívám	Neznám	Nevyužívám
Piva s příchutí bylin				
Konopné nápoje				
Kouřové tóny				
Kolagenové nápoje				
Nízkosacharidové nápoje				
Mocktaily				
Alkoholové želé				
Jiné:				

15) Konzumujete Vaše oblíbené tradiční nápoje raději v klasické úpravě nebo v jejich moderní verzi? (například klasické hořké pivo vs. pivo s příchutí bylin, mojito s mátou, citronem a ledem vs. mojito s kouřovými tóny atd.)

- Preferuji výhradně klasickou úpravu nápojů
- Rád/a občas zkouším moderní verzi nápojů
- Preferuji výhradně moderní úpravu nápojů
- Pravidelně střídám konzumaci klasické a moderní úpravy nápojů

Analýza trendů konzumace tradičních nápojů v ČR

Vážení respondenti,

píši bakalářskou práci na téma „**Analýza trendů konzumace tradičních nápojů v ČR**“. Cílem práce je ověřit znalosti vybrané populační skupiny o moderních trendech v oblasti konzumace tradičních nápojů, ve vztahu ke zdraví, udržitelnosti zdraví a k civilizačním chorobám. Žádám Vás tímto o vyplnění krátkého dotazníku, který je určen pro zletilé osoby. Otázky jsou uzavřené i polouzavřené, tedy buď bez možnosti vlastní odpovědi, nebo budete moci sdělit i vlastní názor. U některých otázek můžete zvolit více odpovědí, podle toho, zda je tato informace u dané otázky uvedena. Prosím, nad každou otázkou se zamyslete a odpovídejte pravdivě. Získaná data jsou anonymní a vyplňování Vám zabere nejvýše 15 minut Vašeho času. Data budou použita výhradně pro potřeby mé bakalářské práce. Z výsledků bude vyvozen závěr a budou doporučeny návrhy na zlepšení.

Děkuji za Vaši pozornost.

[SPUSTIT DOTAZNÍK](#)